

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illustrata, Indicibus Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quovis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Liber VI. Zodiacvs Christianvs. Primum prædestinationis signum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](#)

ZODIACVS CHRISTIANVS.

PRIMVM PRÆDESTINATIONIS

S I G N U M .

S T M B O L U M . I.

Psal. 41. v. 3. vate: Sitivit anima mea ad Deum fortrem, virum; quando ve-
psal. 4. v. 6. niam & apparebo ante faciem Deis Multi dicunt, quis offendit
& 7. nobis bona signatum est super nos lumen vultus tui, ô Deus,
psal. 38. & in hoc vultus tui lumine ambulabimus.

vers. 17.

§. I.

Lumen rationis do- **H**abemus magistrum intra nos, lumen rationis, quod liberalissimus Deus, à suorum vultu derivatum, in meliore hominis parte collocavit. Hoc lumen non tantum à bestiis nos sacernit, sed Deo juber esse similes. Hoc lumen menti humanae impressum, indelebilis est concio, quā identidem monemur: *Faciendum alteri non esse, quod nobis ab aliis fieri nolimus, ab altero enim sperandum, quod alteri fecerimus; quā mensurā mensū fuerit, remetetur vobis.* Proinde nec vi nec dolo, neque bona, neque pudicitiam aliorum temerandam. Hoc lumen & *creata omnia*, & ipsum nobis (sub velo tam) monstrat creatorum Deum, habentem omnia, perfectum, beatissimum, aeternum, ipsum sibi cunctis que sufficientem, principium & medium & terminum. Qui lucem habitat inaccessum, qui operibus & munerebus tam amabilis, quam potens, cuius idem sit &

VELLÉ & FACERE: qui totus misericordia sit & bonitas; idem tamen sanctus, severus, incorruptus, inadmissible judex: idem totus justitia; qui formā & magnitudine nobis sit inenarrabilis, cui nihil simile nec videamus, sed nec suspicari aut conjectare possumus viros: præ quo venuta omnia & pulchra, merissima sunt tenebra & vilis umbra: quæ quidem amabilissima & summa pulchritudo, nihil sibi gratius habeat quam amari. Hoc idem lumen, nostrī nobis conditoris ostendit operā, alternum diei noctisque imperium, oculēam stellarumque celi majestatem, longissima solis lunaque itinera, florulentum terrae gremium, spacioſissimos fluminum errores, tremendum maris dominium, animālū nationes, proventus fructuum: quæ omnia non manibus nec labore illo fecerit Deus, sed quia voluerit fieri, facta sint omnia.

Hoc quoque rationis & fidei lumen supremam hominis felicitatem in eo sitam communis, si suo se opifici quā maximè assimilat homo, gratum namque semper esse omne quod est simile: certum enim imaginis nil fieri posse melius, quam si exemplari suo sit quam simillima, & hoc deum etiam futurum, sed aliis in ter- *1. Iam. c. 3. ris, in orbe alio, in regione vivorum. Nondum apparuit,* inquit Joannes, *quid erimus; scimus, quoniam cùm appa-*

pe- rire: 3. vate: Sitivit anima mea ad Deum fortrem, virum; quando ve-
psal. 4. v. 6. niam & apparebo ante faciem Deis Multi dicunt, quis offendit
& 7. nobis bona signatum est super nos lumen vultus tui, ô Deus,
psal. 38. & in hoc vultus tui lumine ambulabimus.

vers. 17.

Affulgente hoc lumine, è cogitatione tali ingens existit in voluntate lētitia, spes sele in altum attollit, magnus in Deum calēnsque affectus confurgit. Quid enim dulcissimam vivam infinitam pulchritudinis imaginem circumspicere; scire, suo exemplari esse charissimum? quia verò non omnibus hoc lumen ita liberaliter affulget, beatus David, non eandem etiam omnium esse lētitiam expertus, de prærogativo hoc munere sibi plurimum gratulatur, & *Signaturem est, inquit, super nos Psal. 4. v. 7.* *Lumen vultus tui Domine: dedisti lētitiam in corde meo. Non in corde omnium, sed in meo, eorumque qui à te, ô bonitas, prædestinati sunt ad vitam: ideo in hoc lumine vultus ambulabimus, & in nomine tuo exultabimus tota die, lēti, emeritis nos è tenebris, ut quotidie magis ac magis in sanctissimæ voluntatis tuae notitia erudiantur, & arcaniorem in dies tecum incamus amicitiam. Beatus sumus, ô Israhel, quia que Domino placent, mani- *Barue. c. 4. festa sunt nobis. Jobus, cùm ei omnia è terra, è cælo ad- vers. 4.**

versarentur, hujus tamen luminis jucunde recordatus: *Splendebat, at, lucerna ejus super caput meum, & ad lumen lob. cap. 29.* *egus ambulabam in tenebris.* Ergo vos, inquit Eccllesiasticus, qui timet Dominum, diligite illum, & *luminabuntur corda vestra. Lux vestra in tenebris orientis, & requiem dabit vestris Dominus semper, & implebit splendoribus animas vestras.* *quod si deflexeris à Deo, Ægyptis undique tenebris involvemini. Nam error & tenebra peccatoribus concreta. Eccl. cap. II. vers. 16.*

§. II.

C *T*alis, inquit divinus Spiritus, dixerunt in inferno hi, *Sap. cap. 5.* qui peccaverunt. Quænam illa? neque enim otiosa videtur aut inutilis curiositas, nosque apud inferos loquantur damnati. Quæ apud exteris nationes, in regnum palatiis, in principiū curis agantur avidi audiunt: scire, quæ apud inferos fiant, si non ingratum, multo minus erit inutile; præseruere cùm haec non incerta sit, uti plerunque rerum novarum narratio. Qui ergo damnatorum sermones sunt? *Ergo erramus à via veritatis, & iustitiae lumen non luxit nobis.* Ergo erramus. Hac quidem consequentia est, sed ubi antecedens? *Venite & fruiamur bonis que sunt: vind preioso & unguento nos impleamus, & non prætereat nos flos temporis.* Coronemus nos rosis antequam mæcescant: nullum pratum sit, quod non pertranscat luxuria nostra. Ad prata feruntur, quid amplius facerent boves & vaccæ? Enī, istud est antecedens, quod fecerunt in mundo, consequentia primū facta est in inferno. Heu, pessimi dialectici! ubi enim antecedens posuerant, ibi & consequentia debuissent subiungere: *Venite, fruiamur bonis que sunt.* Mox fuisse concludendum: *Ergo erramus.* Nam aut in hac vita pœnitendum, aut ardentum in altera; pœnitendum hic est, non sine fine peccandum; crucis jam cogitanda, non delicia; certandum hic est, alibi triumphandum. *Ergo erramus: consequentia bona est & vera, sed nimis fera: & iustitiae lumen non luxit nobis.* Et quodnam hoc iustitiae lumen? Si iustitia est, uti legumlatores volunt, ius suum cuique tribueret, iustitia quoque munus erit debitam rebus omnibus estimationem non negare: illud ergo animi lumen, quod cuivis rei congruam assignat estimationem, iustitia est, seu intelligentia lumen merito dicetur. Et hoc est,

Justitia lumen est cuivis rei congruam assignare estimationem,

Signum II. Prædestinationis.

quo se caruisse damni queruntur. Generosa vina di-
giofere, corollas capiti, epulas ventri feligere, per vi-
ta delicias lectari, hæc quidem omnia exactè sciverunt;
sed hæc eadem delicias aeternis nequaquam esse praefe-
renda, suaviter nescire voluerunt. Pudendas & breves
oblectatiunculas tam fecerunt, ut præ illis omnia bea-
torum gaudia non magni viderentur esse pretii. Vina
sua, suas epulas, Veneres, rosas suas tam tenerè amarunt,
ut audacter spernente ipsas etiam celestes delicias.
Adeo chara fuit illis peccandi liberas, ut vilis esset om-
nis aeternitas. Sed hæc est iniquissima rerum estimatio:
contrarium docet intelligentia lumen, quod unam &
unicam summi vult estimari aeternitatem, vilipendi cete-
ra omnia. Ergo erravimus? Res ipsa loquitur. Ergo justitia
lumen non luxus nobis? Nimiris jam certum est. Multi sunt,
qui nolunt intelligere ut bene agant. Voluntaria sed
blanda semet ignorantia decipiunt; omnem viam non
bonam ingrediuntur. Ex horum numero & vos fuistis:
noluntis intelligere ut bene ageretur. Ergo clamate iam,
& ululate miseri, hæc vestra per totam aeternitatem erit
catiuncula: Ergo erravimus, ergo justitia lumen non luxus
nobis. Hic inferorum psalmus est, hæc eorum flebilis
catmina aeternum ploranda.

§. III.

Attendite Christiani, & missos celo radios ne ex-
Baruc. c. 1. verf. 12. los noſtris. Hoc intelligētia lumen immisio, facile cuius
Hoc intel- patet, non pluris faciendoſi homines quam Deum,
ligētia lu- nec divitias quam conscientiam, nec pluris humanum
mine cui- quam divinum favorem: sed nec voluntarii quacun-
vis patet, que celo præferendam, nec fluxa hac aeternis effe ante-
non pluris posenda. Et nō habet (ait Chrysostomus) quod super
effe facie- terram amer, qui celestem dulcedinem degustavit.
dos homi- Hoc intelligentia lumen bonus Deus Augustino li-
nes quam beralissime voluit allucere: Amonitus, inquit, redire ad
Deum.
Lib. i. con- meipsum, intravi in intima mea, & vidi qualicumque oculo am-
fess. cap. 10. mea, lucem Domini incomutabiliem, qui norit eam, novit
aeternitatem. Et inveni me longè effe à te in regione dissimilitudini-
tum discrepat lumen devotionis, de quo D. Bernardus:
Serm. 3. de Roga, inquit, dari tibi devotionis lumen, diem serenissimam &
circumcis- sabatum mentis, in quo tanquam emeritus miles in laboribus
Dom. universi viras abſque labore, dilatato nimurum corde currens
viam mandatorum Dei, ut quod prius cum amaritudine &
coactione tuū spiritus faciebas, de cetero cum dulcedine peragas
& delectatione. Ad idem invitans nos regius psaltes: Acce-
Psal. 33. dite, inquit, ad eum, & illuminamini, guftate & videte, quo-
v. 6. &c. niam suavis est Dominus. Amenū hoc cordis lumen est,
& plena voluntarii flammula, qua Deum homini ma-
jorem in dies arque majorem ostendit. Ad hoc lumen in
humano pectore accensum, quotidie crescit (res mira)
incrementi omnis incapax, imminens Deus.

II. PRÆDESTINATIONIS
SIGNUM.

S Y M B O L U M I I .

CRANIVM seu CALVA, quæ declaratur animus ad
mortem quacunque illam semper paratus. Et vos, in-
qui Christus, similes esto hominibus expectantibus Domi-
num suum quando revertatur à nuptiis, ut cùm veneris & pul-
saveris, confessum aperiant ei. Pulsat Dominus, inquit Gre-
gorius, cum per agitundinis molestatam mortem vicinam esse
denuntiar. Cui confessum aperimus, siue cum amore suscipi-
mus: aperire pulsanti judici non vult, qui exire de corpore tre-
pidat, & videre illam, quem contempnisse meminit, judicem
formidat. Qui vero de ſpe ſua & operatione ſecurus eſt, pulsanti
max aperit, vocari ſe gaudeat, & ob futuri premii gloriam vel
Phil. i. v. 23. inter lacrymas hilarescit. Quin ergo diſſolvi cupimus &

A eſe cum Christo? multo id melius, quām ſi prolonge- Ps. 119. v. 1.
tur noſter hic logubris incolatus. Non potest male mori qui Auguſt. de
bene vixit, ne bene mori qui vixit male. Et quid illud eſt, doct. Chi-
quid nobis cripi adeo formidemus? vita quid eſt? nō fian. Vita
ludibiorum ſcena & mare miferiarum. Quācumque miferi-
varis navi, aucta a regatē, gemmeā, ſeu lignā, illi- rum eſt,
lientes fluctus non declinabis, in adverſantes ſcopulos
ſepius impinges, in periculis vadiſ crebrius obha-
ſces. Beatus ille qui mare hoc tranſit, beatus qui ena-
vit, & jam in portu eſt. Quid ſi quis ad mortem ante tuſ eſt qui
ſeros annos perueniat, non magis conqueri debet, quām hoc mare
qui citio navigavit. Quid ergo mortem, laborum finem, tranſiſ, cum moſ
præmiorum auſpicium metuamus? hoc judicium a ſit hiis la-
Domino omni carni. Prioribus ſaculis nemo evaſit, ſed borum,
nec futuri evaderet ullus: quotquot antecedenterint, omnes
ſequentur; ad hanc legem natu ſumus, & eō imus
quod eunt omnia: moſ, omnibus eſt finis, multis reme-
diis, probis etiam votum; iſ certe qui ad vitam præ- & probis
destinati ſunt: moſ omnium dolorum & ſolutio eſt & votum:
terminus, ultra quem mala eorum, non excent. Infan-
tia foret, optimi Domini decreto refiſtere, ad tributum
nolle penderet quod pendere omnes, libertatemque
ambire, qua nulli conceditur. Altior eſt Theologia
Christianorum, qua vitam in patientia, mortem habe-
re novit in defiderio. Cygnus, ſi Solino credimus, in vi- Solin. de
tā gemit & triftatur, in morte latratur & canit. Itidem mirabilis,
electi faciunt, dum vivunt, genunt; cantant in morte,
aeternum in celo latratur. Ita octogenarius ille olor ce- mandi,
cinit, Simeon: Nunc dimittis ſervum tuum in pace. Et cur Lue. 2. v. 25.
lamentem ruente rugiulo noſtro? ſcimus quoniam ſi 2. Cor. 5.
terreſis domus noſtra hujus habitacionis diſſolvatur, quid adi- 2. v. 1.
ſicationem ex Deo habeamus, domum non manu factam, ſed
aeternam in celis.

§. I.

ET qui e rigidō ſtrato non ſurgat promptius? ſi fo- C lumen cunctantur, qui in plomo calore molliuſ foti, difficulter defuerint calentē nidum. Aegrè tibi eſt in hac
vitâ ergo non invitus, puro, tranfibis ad meliorem. Bene
tibi eſt ergo maturum omnino eſt ut moſ finias, ne te
prosperitas, uti multos, precipitet ferā quidem ſed gravi-
ruin. Non ergo timendum eſt, inquit Tertullianus, quod nos Moſ ergo
liberat ab omni timendo. Longum Deus admittit tormentum nō timen-
hominis, cūm vitam ei concedit breuem. Ideo genitios ma- da, cūm
nos liberet
ty Cyprianus, auditio Valeriani Imperatoris contra le ab omni
ſententia: Thaſcius Cyprianus gladio animi adverbi placet: timendos
elatis celo manibus & oculis: Dō Gratias, repon-
dit, qui me a vinculis hiuſ corporis dignatus alſevere. Mi-
natur Ambroſius quodſam, cūm mortiendum, extrudi Lib. de bu-
velle potius eſuo carcere quam educi, &: Quid, inquit, moria
eſt in mundo & vitâ hac, niſi pugna cūn ira, libidine, gula.
Ejufdem animi Chrysostomus: Quid, inquit, dicit homo, In cap. 1. ad regnum vocaris, ad regnum filii Dei, & oſcibundus es ro-
tui, ac defidum more ſcapulæ at torpeſ. Si namque ſingulis die-
bus vel in mille mortes inſtundam eſſet, an non omnia ferre
oporret? atqui principatus gratiā nihil non faceres, cūm ve-
rō conſors futuris regni Vngentis Dei, non objicies te vel mil-
le gladiis, non infilis in genem? at tu lugē etiam quodabiturus
hinc es, & preſentis libenter immorari, plus aquo corporis
curam agens. Quidnam hoc eſt? & mortem etiam horrendum
quid eſt putas. Horum verē cauſa ſunt delicia & vite remiſio,
alioqui qui vitam vivit acerbam, avolare quoque velle &
hac vitâ liberari. Ita idem nobis evenit: quod pigreſſentibus
avium pullis, ſemp̄e in nido herere capientibus, ſed quandam
diutiuſ beſerint, tantore adduntur imbecilliores: Nidus quidam
eſt preſens hac vita ex ſexto & tuto compactus. Eſi magni-
cas mihi offendere ades, erian ipsas regias auro multo & lapi-
dibus precoſis ſplendidas; nihil tamen illas ab hirundinum ne-
dū putabo diſſerere. Ingruenit namque hiemē ſponde ſuā cadent
omnia.

Ita ſit proſuſ, Chrysostome, auree orator: cadunt
tandem omnia, & nos cum iſpis, plerunque hoc ipſo
tutus.

Signum II. Prædestinationis.

269

Sep. cap. 4. tunc quo citius. Hinc gratulatur Sapiens, Raptum est
se justum, ne malitia mutaret intellectum ejus. Hinc &
Angelus mori timentem increpans: Pati, ait, timetis,
exire non vultis, quid faciam vobis? Fidem resurrectionis
non haber, qui ad meliora non festinat. Si domus
ruinam minetur, nonne prompti ex ea migramus? si
navis inter procellas periclitetur, nunquid animo toti
sumus in portu? mundus hic ingentibus ubique ruinis
fatiscit, ubique fluctus & procellæ: quin ergo portum
cogitamus, quin migramus ad patrem? ubi nos charo-
rum turba expectat, de sua salute secura, de nostrâ soli-
licita. O beati mortui qui in Domino moriuntur, quia in
Apo. c. 14. Domini finu quasi morientes conquiscentur & sic que-
runtur. Amo te, ô mi amantissime Deus, cupio
Apo. c. 15. & mori lucram. Amo te, ô mi amantissime Deus, cupio
Ath. cap. 7. & mori lucram. Amo te, ô mi amantissime Deus, cupio
penitus liquefac: nihil extra te me beat. Et quando, mi
Deus, & quanto ad te hinc evolabo? sequor te, benigne
parens, sequor, & eo promptius cum propius ad te
vocas.

Iam. c. 11. tumultu & frenitu, obdormivit tanec in Domino. Ita Lazarus amicum suum Christus obdormuisse dixit. Ita
vers. 11. & Moïses servus Domini mortuus est subiente Domino. Et sicut
Deut. c. 34. mater infantulum brachii suis indormientem deosculat, & sic in lectulo tacitura moliter reponit, ita sunt
vers. 5. qui dicant, scriptura sensu Moïsen ceter dormientem in-
Psal. 125. fantem à Deo per osculum & amplexum in finu Abrá-
vers. 3. hae qua si in lectulo collocatum. Nimirum, cùm dederit
Apo. c. 14. dilecti suis somnum, ecce hereditas Domini. Ter beati sunt hi
vers. 15. mortui. Amodo jam dicit Spiritus ut requiescant à laboribus
suis, opera enim illorum sequuntur illos, tanquam famuli suum
Dominum, filii suum patrem, nobiles suum principem, sequuntur usque ad tribunal Dei, dederunt & comitan-
tur usque ad supremam Dei curiam, quod solum nobiles
hi famuli intromittuntur. Quisquis ergo ad vitam præ-
destinatus est, mortem ut optimam naturæ inventum
prædicat, cùm non alia vi illuc se pervenatur sciat, &
qua ejusmodi homo nunquam non paratus est mori-
fic secum ipse ratiocinatur.

S. II.

Siquid iterum? Vid mori trepidem? iter patrum, imò omnium
parum, ac latam tritâm semitam ingredior, quid solus
ego mihi nescio quid aliud malum? libens faciam, quod
facerem etiam nolens: scio, quidquid fit à volente, fit
levius, & definit esse necessest, cùm accedit voluntas.
Sed nec tergiversandi causam habeo, cùm esse defino,
quod invitus fui, mortal. Ideo corpus hoc accepi ut
redderem, & ideo reddam, ut deno recipiam cum
semore. Haecenus à conspectu Dei mei detenus sum
per morales has moras, quibus illi vita meliora præ-
dulit. Nam lux ista quam velut extremam multi refor-
midant, æternæ natalis est: veniet iterum qui in la-
cunam reponat dies, & ideo aquissimo animo, rediturus
exibo. O quam latus amplectat diem, qui meo meo
domicilio affinet; qui me hinc ecepit, & omnibus la-
queis extum restituit paradiso! In multis me reum
non nefio, sed misericordia tua, ô mi Domine, Occa-
nus est & immensissimum mare. In hunc ego me Occa-
num, in hoc marte precipitabo, cùm me voluerit mors
de vita coliculæ decipere. Sic unico mei ipsius in
finum misericordiae jacet, omnes vitæ molestias abrum-
pat. Et utinam mors nullas in via moras necat: quan-
duncunque veniat, volentem me inveniet, & paratum
quiescere. Non sic odi quietem, ut respiciat malorum
ferias. Et cur non potius tunc gaudeam, cùm vitam
dilecti est, hanc miseriariū immutabilis officinam licebit
cum vita claudere, mortis & fortunæ jugum excutere, diem or-
diri nullâ nocte finendum. Felix nuncius cùm me Rex
meus vocaturus est, & ex hoc carcere liberaturus: multa
faciam solitus que vinclitus nullo unquam studio didi-
cillsem. Avicula, apertâ cavâ non ejicitur, sed evolat, sic
ego in apertas illas & carueas plagas libens emigrabo,
vitæ nul angor penitus. Faciat ille qui me fecit, quidquid
vult. Voluntas illius unica mihi vita mortisque est regu-
la: nil mali ab eo aut acerbi metuo qui ipsa est bonitas.

Tom. I.

A Et nonne in figuli manu est, vasculum levè rotâ effinge-
re, & idem frangere? Vasculum ego sum à magno illo
Filiolo: quid querar, si qui me finxit, velit frangere, imò
refingere & ex misera reddere beatum? vivere me vult?
quandiu vult, volo. Vult me mori? nullas mortis indu-
cias nec ad momentum posco. Initium meum & finis
ab illo sunt, quidquid ille immiserit, excipiā non li-
benti tantum, sed & hilari fronte: *michi vivere Christus est Philip. c. 1.*
& mori lucram. Amo te, ô mi amantissime Deus, cupio
que ardenter amare: hac amoris flammâ cor meum
penitus liquefac: nihil extra te me beat. Et quando, mi
Deus, & quanto ad te hinc evolabo? sequor te, benigne
parens, sequor, & eo promptius cum proprius ad te
vocas.

S. III.

I Ta sentit, qui alibi vivere, & cum Christo esse cupit:
I neque istud novi quid est. Nam sicut medicus, inquit
Thocphylactus, cùm vider agnum fastidire cibos & phar-
macia, prior ex ipse sumit, ut agrum ad eadem sumenda indu-
cat: ita Christus prior ipse gustavit mortem, ut eam gustare Christus
non horreat Christianus. Cur jam, mi Christiane, eti na-
tura timidis sis, & mori te sentias, non priorem illum,
quem loquenter audiisti, amuleris, & intrepido ac fi-
denti animo tu quoque in has voces erumpas: *Calicem*
salutaris accipiant & nomen Domini invocabo: calix iste Christia-
mariorum quidem est, illum tamen bibit ipse meus Ser-
vator & ex cruente cruce eundem mihi exauriendum
propinavit. Calix iste mortis poculum est, quod
Christus sponte, quod omnes omnino homines perhau-
riunt inevitabili necessitate; cur ego hoc solus recusem?
quisquis coepit vivere, definire debet, ut denuo inci-
piat, & quidem illam vitam quam nunquam definat.
Quid ergo tibi vis vane timor, quid revocas damnoſa
mœſtitia: calicem quem dedit mihi Pater, quem Christus
mihi misit, & ipse bibit, non vultis ut bibam il-
lum? mortalis ego sum, & mori non didicerim? Cùm
apud Alexandrum MacClelonem gravius decubente
aliquot malè anxi amici, Philippum medicum de ve-
neno porrigit insimulasset, Rex Philippum cum
parata potionē ad se veniente sic except: alterā manu
amicorum illi literas porrexit, alterā pharmacum ab il-
lo accepit: dumque medicam potionem ori admoveret,
oculos in Philippi vultu defixit, si quas fortè in illo, ob
commixtum toxicum, conscientia notas deprehendere-
ret: cùm egregiam in se medici fidem è facie disceret,
intrepidus porrectum poculum perhausit. Ita & ego
faciam: poculum quod me in quietem & longiorem
sonnum daret, JESUS meus, medicus & Servator meus
mihi temperavit, & porrexit eibandum: ego, dum il-
lud exhausio, oculos ab hoc meo medico non dimittam;
vultum meum firmabo in crucifixi Domini mei
vultu, in quo sumnum in me amorem inscriptum legam,
similique constans & impetreritus hunc calicem
perhauriam, qui tanto plus habet salutis, quod plus ama-
toris. Ita, mi Christiane, mors ipsa cum venerit, facilè
vincitur, si prius quam veniat, semper cogitetur, nun-
quam timeatur.

III. PRÆDESTINATIONIS

S I G N V M .

S Y M B O L U M III.

A VREA EVCHARISTIAE HIEROTHECA. Quâ Symbo-
lo exprimitur, Frequens Sacramentorum, Confessionis & lim III.
Communionis uisus. Olim, erant perseverantes in doctrina Frequens
Apostolorum, & communicatione fractionis panis. Observa-
tum est autem luculentiter, quod magis his Ecclesiæ Con-
fessionis & mœſtis mos incepit, cō magis ardor spiritus, charitatis Cōmu-
nionis, sanctitas omnis refixit. Hic omnes cœdāmo- nis ulis, &
nisi altus & conatus mirificè desudant. Hoc agit, hoc *Act. cap. 2,*
laborat *vers. 42.*

Z 3

laborat

Signum III. Prædestinationis.

Demonia-
borat, ut
plurimos
ab eorum
frequenti-
us retrah-

laborat impigrè veterator, ut à frequenti Eucharistia laborat. Et quā plurimos retrahat. Et quos ille non ponit ob- cēs? quae non fluit impedimenta? quot obstacula mol- tur? nunc fidei dubia ingerit; ubi non auditur, fucatum reverentiam perfauderet, aut majorem in ea re gemitum, si rariū fiat. Nunc plurimorum consuetudinem in exemplum trahit, qui etiam boni Christiani sint, licet hic infrequentes. Modò sermones hominum & dentes opponit, modò molem negotiorum. Jam inustitas evaginations animi, angores conscientiæ, jam iniurias & alterna inflamat oda. Huic aridam reddit mensem, & ab omni cœlesti sensu exsuccit, isti præparationem efficit molestam, difficilem, tedium plenam. In alium totos variarum cogitationum exercitus immitit, ut vel sic viam intercludat ad divinum hoc epulum: sunt, quos nescio quo religionis pretextu decipit, ut saltem differant, quod non centent omnitemendum. Ita mille fucos facit & tricas tricas necit malignus impostor; ita de die in diem confessionis & communionis sacramentum differt, ita morte morte necit, propositum proposito adjungit, & dies aliis post alium constituit, ita hebdomas eunt & menses & anni, cum ad Christum non nisi rarissime, & ferè invito ac coacti venimus.

§. I.

*Luc. cap. 14.
vers. 18.*

Et caperunt simus omnes excusare. Hic villam emit, hic boves; iste uxoret duxit, nemo vacat, cum ad Christum veniendum. Palliolata hæc est & honesta titulus, sed ne parva infania. Et cum nec ad horum quidem, curas villes, boves præsepi, uxorem fornaci relinquimus, & nos ea agimus, quæ salutis nostra sunt? Si ad colendos agricos, aut ad vincas pastinandas vocare- mur, esset cur dormire mallemus quād fodere: at iussi discubere, & una cum Christo convivari, nec alium cibum quād Christum ipsum sumere, quod fugā tam agresti nos subducamus, hoc cūm dementia est insignis aut impudentia. Deum iratum si fugeremus, Adami nepotes nos fatigemus, sed Deum misericordem & placatum, Deum votarem & ad parasitum cœlestiumque deliciarum plenissimum mensam suavissimè invitante sic aversari, hoc ferarum est non hominum. Sed ut excusationes nostræ suos habeant colores, culpam & torpore nostrum non fœdis aut illicitis prætextis, non furta aut adulteria causa nostra, sed honestissima quæque obtēdimus. Quid enim mali, con- jugium inire, rem familiam curare, pecora aut prædia emere? & quid verò in his, mi homo, boni est, si nos haec avocent a summo bono, ab animi salute? Sic curandum est corpus, ne pessum eat animus; sic emenda est villa, ne perdatur celum. Ad cenam magnam vocamur, tantisper seponenda sunt cetera omnia, dum adsumus votati: quietam interim & villa, & boves, & uxor, negotia cumcta curæque sileant, dum nos in cœnâ hac magnâ, cum Angelorum rege loquimur. At nos eo sape impudentia progredimur, ut non vereamur dicere: Non possum venire. Verius diceremus: Nolo venire. Ita pergit, mei Christiani, ita vobis Deum concilabit. Ah, miserabiles & nemini quād nobis metipis damnificiores? Algemus & ignem fugimus, ægi sumus & medius spernimus, cum tanto magis medico egaimus, quod minus ægros nos esse sentimus: nimur cepas & allium ore patulo inhiamus, fassidimus suavissimum Manna. Edixit oī Deus per Moysen, colligeret Mana populus per singulos dies, solo sabbato feriaretur. Et nos nostrum habemus Manu, idque longè præstantius; illo frui licet dum vivimus, & usque dum mors nobis sabbatum indicat. Sed & hi patrissamus miseri. Adam, ait Gerson, è ligno vita edere noluit cūm portat: iure panitur et; non potuit cūm voluit. Sic & nos dum possimus, adeo contumaciter nolumus, ut ad aliorum convivato-

Eucha-
ristiam non
sumere est
in signis
dementia,
Gen. 3.
Et Deum
vocantem
aversari fe-
ratum est
non homi-
num:

*Ideo ne-
mini quād
nobis metipis
damno-
ficiores
sumus;*

*Exod. c. 16.
vers. 4. & 5.*

A rum mensas aliqui promptissimi confluumus, solū ad hanc divinam Christi mensam, non nisi ægræ & raro pertrahamur. Sic in nullo fermè quād in salutis nostra negotio somniculosus agimus; in ceteris alacres, hic nullo pigramur. Ad formicas Deus pigritam nostram able- gans: *Vade, inquit, ad formicam o piger, & disce sapientiam.* Illa cūm nature duca præficiat, cibos hieme non posse colligi, restare querit, quæstānque annonam servat hic agimus. Hoc & nos studiosus decerit facere. Immortalita- tis alimoniam proponens Christus: *Si quis manducaverit, inquit, ex hoc pane, vivet in eternum.* Ad æternam hanc vi- tam prædestinatus, quād moris hiemem non super- rarunt, vitam hinc cibum assiduè querunt. Et hoc Eucha- ristie voluit qui dedit sanctissimum istud Sacramentum, stia freno tantum adorandum, sed & manducandum, ut ci- querent cibum: cibo identidem reperit vitam tuem corpori, sumenda, alioquin ab initio nobis calore confundem; cibo etiam frequentius sumpto anima servanda est vita, aliter ab Ne ab impiu concupiscentiarum æstu pessimè depascendi. Puro cor- Ideo D. Innocentius monet: *Cavendum est, ne, si cupi- nūm hujus Sacramenti sumptio differatur, mortis depa- periculum incuratur.* Idem omnino monens. D. Hilarius: *Timendum est, inquit, ne diu abstractus à Christi corpo- re, alienus remaneat à salute: qui peccare queverit, communi- care non definat.* Sed hoc ipsum est quod volumus, hæc nostra sunt impedita: communicare potius definimus, quād peccate cessemus; hanc potius mensam vi- tam, quād perstantiam nostram; ad sanctos castō- que mores sic sic quidem suavissimè duci sustinemus. Serpenti olim, Deos nos fore mentient, credimus; nunc Deo nos in se mutandos affirmant vix fidem ha- bemus. Promittit Christus, qui manducat meam carnem *1 Cor. 11. ap. 3.* & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in eo. Audi- *2. 1. & 6. 1.* mus promissum, at lenti simè credimus. Precipit Christus hoc faciemus in mortis sua memoriam, nec dubium quin eam velit esse quād creberimam: præcep- dum nobis videtur equum, sed, contrà quād Christus voluit, non crebro exequendum. Staudent omnes San-cti Patres, hanc mensam frequenter accedere; consiliū illorum non displicet, sed prævalet consuetudo no- stra. Præludent tot pii homines exempli sui faciem; vi- denus, non sequimur.

§. II.

Si, quoties Eucharistiam quis sumit, toties mille nu- mūm aureorum adjiceretur auctarium, sua foris verbis nil opus forer amplius, rationes has aureas nemo non coperet; Arcenda est multitudine non accessenda. Heu humanam cœcitatem! aurum cernimus, & capi- mur, latentes Eucharistie thesauros quia non confide- ramus, spernimus. Aerenularum pauxillulum est omne aurum, si huic gemina conferatur; pretium illius nemo satis estimaverit. Eucharistia peccata leviora delet, gra- viora cavit, imperius animi vitiis enervat, intelligentiam illustrat, voluntatem incitat, conscientiam exhibilat, contra cacodæmonem armat, in adversis ne defi- cianus roborat; in prosperis ne cadamus adjuvat, in armis, meliore tramite ut progrederiam confirmat; Eucha- ristia dar pignus futuræ glorie, & cum eo simul mortis future contemplum, cœli desiderium, affectuum moderatio, gloriam, vitorium horrorem, & tum amorem, sui ipsius victoriā, in recte cœptis perseveranciam.

Sed animus, inquis, mihi aridus, vanus, frigidus, im- mundus est, non audeo accedere. Aut nulla hac est ex- cusatia aut mali, cōque minus differendus accessus, immobilem quod magis es talis. Immundus es? accede; Eucharistia exculpans est puritatis. Åger es? medicina est, & cerissimum quia Eu- monium animi morborum antidotum. Esurus? en pa- charitia nem Angelorum. I erali torpes gelu? ne differ, hic ignis est fons est. Tui te hostes excent? ne diffide, hic panoplia & puritatis, armamentarium est instructissimum. Tristis es? & mœ- rore antidotum.

Signum III. Prædestinationis.

271

rote consumeris? hic vitum est quod latifacit cor hominis. Delicias queris? nusquam veriores sunt, quam in hoc epulo, quod delicias præberet etiam regibus. Patriam adspiras? eni viaticum. Præterior tibi datur viatica cena, ad calum tendenti, quam Eliae ad montem Horebum cuncti. Quod si sanguinis fluxum stitit illico, Christi vestis vel tacta tantum, quid Christi corpus non poterit? Sed indignus sum, inquis, qui roties pascar tam divino cibo, nec dignam adversus illum reverentiam exhibere possum. Obsecro, Christiani, pigratim nostram reverentiam nomine ne coloremus: Melius est ex amore accedere, quam ex timore abstinere, inquit D. Thomas. D. Ambrosius, verba Domini, Panem nostrum quotidiū. Cum da nobis hodie, de Eucharistia interpretatus: Si quotidianus, inquit, est panis, cur post annum illum sumis? accipe quotidie, quod quotidie tibi proficit. Sic vive ut quotidie merearis accipere: qui enim non meretur quotidie accipere, non meretur post annum accipere. Si enim quotiescumque (inquit loco alio) sanguis Christi effunditur, in remissionem peccatorum effunditur, debet semper illum accipere, ut mihi peccata dimittantur; qui semper per peccata semper debet accipere medicinam. Gennadius grecus, Eccl. Malibilenus: Quotidie, inquit, percipere Eucharistiam, nec laudo nec vitupero, omnibus tamen dominicis diebus communicandum suadeo &hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit. Quæ præcipi possit facilius preparatio, quam affectum ad flagitia ponere, hoc est, deinceps Deum odisse nolle. Certè nimis illiberalis est in suum conditorum, qui hoc pestilenti ad turpitudinem affectu carere non vult in gloriam sui conditoris. His talibus non immetit iratus paterfamilias: Dico vobis, inquit, quod nemo virorum illorum gustabit cenam meam. Quid ais Domine? illimet ipsi sunt, qui cenam tuam gustare nolunt, & id tuis in contumacia supplicium statuis? ita proflus, id quod ipsi volunt, sit ipsis in peccato, & peccatum corrum velle, sit ipsis in supplicio. Cùm gravi fame labaret Samaria, & Eliseus vilissimum annonam rei frumentariae propediem futuram promitteret, unus è regis sarcas ut vanum hoc vaticinum irridens: Si nubes, inquit, prægnatissime frumenta pluant, nunquid ideo farina tam vilis erit pretii? Cui Eliseus: Videbis, inquit, oculis tuis, & inde non comedes: omnia ex ordine sunt facta. Multorum hodiisque peccata haec est: vident divini panis abundantiam, sed inde non comedunt. Videbis, frigidissime Christiane, sub re divinâ panem hunc in altum attollis, sed inde non comedes; videbis per plateas ad agros deferris, sed inde non comedes; videbis plurimos illo in templis refici, sed tu inde non comedes: exclusus es ab hac mensâ, quia te ipsum exclusisti.

§. III.

AT vero prædestinationi, velut germani Dei filii, hoc pane diu carere, gravissimam patris iram interpretarentur, ita nullam illius fruendi occasionem negligunt: non enim nesciunt quam benigne providentissimus Deus cunctis animantibus suum cuique cibum parat; aquilis aves, iconibus feras, equo avenam, bovi fæcum, grame ovis, ceto pisces, homini panem è terra; si qui hominum velint esse filii, panem è celo. Hunc illi celestem, hunc filiorum, hunc Angelorum patrem, magno desiderio, submissâ reverentia, ardente affectu sumunt creberim, maluntique piè impudentes filii quam male verecundi hostes videri. Ex horum prædestinationis numero si quem Christus in magnâ hac cœnâ sic alloquatur: Attende quid amore tui pro te fecerim. Spinas in capite meo numerabis, non item dolores alios in corpore. Flagella & clavî corpus meum faueriunt, at vero cor meum injuria innumeræ. Ipsi amorem pro te passus sum in horto, angores me prius flagellari quā milites. Tuum jam est cogitare, quid hostes fecerint, cum etiam amicissimi ledent. Scis, in quam duro lectulo pro te mortem objerim.

A Amor meus (ut disceres quantus fuisset) acerbissimâ omnium & ignominiosissimâ morte defungi voluit, sed ignominiosior illâ crucis & acerbior reperi non potuit. En, pro te mortuus sum, & milles pro te mori non recusasse. Tu vero pro me quid patieris? si vis ut meus in te amor sit perpetuus, fac ut sit mutuus, amanrem te amo. Ego te amavi ad mortem, ad crucem usque, & quoque tu me amabis: quis prædestinatur illorum non sincerissimis infusis lacrymis respondeat? Etiam ad mortem usque, o mi ardentissime Domine, etiam ad ipsam usque crucem te amabo, si sic tibi placeat. Et quis mihi tribuat, ego moriar pro te, mi Jesu, o Jesu mi suauissime: quis ego sum, ut pro te mori sim dignus; & quis tuus hic est amor, ut hac pati, ut sic mori pro me, sine me, o vita mea, volueris? Hi tales gemitus, catifissima hac suspiria cerebra communionis, epulatoria solent esse colloquia; sic animus Deo suo intimè unitur.

B ea habeat effectus, et si non ardentissimos) magnum crebra est prædestinationis signum ponimus. Verum, quidquid magnum vel libti clament, vel cathedræ pars magna Christiano-nationis ut nullis piorum exemplis, nullis sanctorum monitis excitari queat, & ad frequentiorem sacramentorum usum permoveri.

O Christiani quæ glacialis rupes, quod letale frigus pectora veitra constringit, ut sic refugiatis amoenissimum hunc solem? non advertitis, ho meras esse technas cacodæmonum, qui omnem divini amoris ignem in nobis cupiunt extinxerunt, ut hoc animi pessimis frigore obrigentescere, vivamus velut mortui, pereamus in sordibus, nec in illam vivorum regionem perveniamus? At qui perseveranter Christum amat, nil magis quam saepe cum Christo esse desiderat, ut verissime dixerit Cassiodorus: Inaudita est dilectio que amicum amat, & presentiam ejus non amat.

IV. PRÆDESTINATIONIS

S I G N V M.

S Y M B O L U M IV.

ALTARE NVDVM ET DEVELATVM. Per quod significatur Renuntiatio omnium. Proclamat Servator noster: Qui non renunciat omnibus que possidet, non potest me esse discipulus. Renunciare iustis omnibus, sua sit relinqueret omnia. Ita dicat: Qui Christiani sanguinis est: ver. 33. Pauperimus est malo quam Dei inimicus; malo bonis omnibus, quam divinâ gratiâ spolatri.

Paupertas multos fecit mercatores non aromatum aut panni, sed cæli. Simile est, inquit Christus, regnum celorum boni negotiatori, querenti bonas margaritas; inventâ li mercato-autem unâ preciosâ margaritâ, abit & vendidit omnia quæ res fecit, habuit, & emit eam: mercator iste non damnum conferit, Matth. 6. 13. sed maximum quæstum, omnes opes suas amississe: in modo certè non amisit, sed vendidit, quia pro illis maximis pretiis gemmam recepit. Reculas suas dedit, & Christi chiogramphum acquisivit, quo uno erit olim beatissimus: aurum contemptit, & totum sibi celum jam habet oppigneratum: prædiola sua non deseruit, sed paratus erat descerere, & amplissimum sibi regnum comparavit. Qui margaritam habet, inquit Chrysostomus, noluit se divitum esse, etiam si ignorat illud sit, cum parvo in loculo margarita recondatur. Certè negotiandi causâ vivimus, non ostiandi. Neque ullus tam rerum egenus est, ferreter qui hanc gemmarum mercaturam nequeat facere; Nos Lib. Evangel. enim querit Deus, non sine nobis nostra, inquit Augustinus, q. in Matt. 7. 13. Neque vero etiam ullus tam abundans rerum est & diversus, cui difficile videri debeat, emendis unionibus illis, parvi facere sua omnia. Mercatus hic non exigit, ut opes Mercurius amittat, sed ut paratus sit, si necesse, amittere, negotiatio enim hic

Z 4 tions

Signum IV. Prædestinationis.

non exigit tionsis hujus ratio non est, ut pecuniam omnem eroget, sed ut, si opus, malit animæ parere quam pecunia, & multo promptius mendicus esse velit quam Dei inimicus. Non enim animam pro pecunia, sed pecuniam pro anima deponere convenit, seu sponte largiendo, seu patienter amittendo. Et hoc esse signum prædestinationis affirmamus. Huc nos non tantum Christiana fides, sed & ratio dicit.

§. I.

Stilpon & Bias amissis omnia bonis se nihil amississe dicebant. **T**ilpon capitâ patriâ, erexit liberis, amisâ uxore, cùm ex incendio publico solus & tamen beatus exiret, interroganti Demetrio, nunquid omnia perdidisset? Nihil, ajebat, perdidit, omnia mea sunt mecum. Idem, amissis omnibus, ausus est dicere Bias: pectorum enim illa gestabat, non humeris, nec oculis videnda, sed animo aestimanda. Hoc generosi pectoris nota sit in idololatria, in Christiano certa prædestinationis signum est ad vitam. Ille Christo facit stipendiâ, qui cùm amissit plurima, dicere tamen audet: Omnia mea mecum porto: Deus meus, & omnia.

Sanctissimum virum, Franciscum Assisianum acceperimus, noctes ipsas, quatuor verbularum horum comminatione & ceterim repetitione, summâ cum animi sui voluptate transfigisse. Sanctissimum hunc virum licet imitari, & in omni egestate gloriari: *Deus meus, & omnia.* Alii alii querant, ali desiderant, aliis oblectentur: unum ego Deum quo *Deum desidero, Deo meo delectabor, & Deus meus, & omnia!* opes alii & honores, voluptates alii universas relinquunt: Deum ego habeam, & omnia habeo. Totos ego alii mundos concedo; aureos & gemmos montes non invideo; exquisitum corum delicias non ambio; mihi Deus meus est omnia. Nihil ita bonum, nihil ita pulchrum aut iucundum est, quin summum illud, & premium, ac supremum bonum, & melius, & pulchrius, ac amoenitate incomparabile sit iucundius, *& Deus meus, & omnia!* quam me varia saepe accendunt desideria, quam diversi quandoque ignibus ardeo, quam multis astutis cupiditatibus ita ut cum lunatico illo adolescenti, modo in ignem, modo in aquam rapiat. Sed quemam illante bona sunt, quæ ego tam anxie appeto? heu vana, fluxa, saepe turpia, & quæ non possunt esse diuturna, sic ut suum dominum & amatorem vel moriendo prævertant, vel deserant morientem, Deus meus, amor meus, gaudium meum, & mea omnia, quid tandem est quod appertere possum, cuius leo non tu mihi sis, *& Deus, & sis omnia!* mihi cibis, mihi potus, mihi quies, mihi gaudium & voluptas, meus mihi maximus honor est Deus, Deus mihi omnia, & plus quam omnia. Nam eti cibis, quos inhibeo, vesci potu, quem cupio, refici: voluptate, quam ardeo, frui sicut: quid tamen istud vesco, quid ita frui est & refici? *Deus meus, & omnia,* te frui, à te refici, est perfectissime recreari, est frui omnibus bonis. At interim premit labor, dolor affligit, cura distrahit, opes minuant, favor subtrahit, vita decrescit, homines turbant & exagitant. Nihil horum reverar, proclamat Paulus, nœ facio animam meam pretiosiorum quam me, dummodo consummen cursum meum. Neque enim haec omnia, etiam simul ingravata, mala sunt, si summum illad bonum opituletur, Deus: *Deus meus, & omnia.* Tu mihi o bone Deus, o bonitas, in ipsis laboribus es quies, in doloribus voluptas, in curis securitas, in paupertate vera es opulentia; tu mihi ab omni hominum insulso, propugnaculum es turpissimum, tu mihi, quidquid malorum fugiam, es refugium; tu mihi es omnia, quæcumque tandem desiderare possum, vel optare. • Omnis copia qua Deus meus non est, egestas mihi est. Quid impuros rivulos sc̄temur? ipsum fontem habemus, eumque limpidissimum: Deum habemus, omnia habemus, quæcumque habere concupiscimus. Si quem

A paupertas flagellar, si cui fortuna irascitur, minus quidem gaudet, sed & dolet minus: siu ab hoc fortuna repete non potest, nec alienum mortis auferre.

§. II.

Hic tamen eo modo pauperi, felicitate non cedit dives ille, cui cùm plurimum bonorum possideat, nihil amat: opes arcâ claudit, non corde; tristitia nequam extinguedus, eti perdat universa. Nam sine dolore amittitur, quidquid sine amore possidetur. Quæ verò ardenter diligimus habita, graviter suspiramus ablata, ait D. Gregorius. Bonum quo quis verè bonus Bonum est, nemo invitus accipit, nemo amittit invitus, bonum est quod enim confendum non est, quod cripoti potest. I nunc, Saepi poterant, & tabellarium te hinge, nondum omnis patientissimi Jobi familia est extincta, etiamnam vivunt, qui renunciare possunt omnibus: Curre ergo, nuncia tali, clama altum: Res tua & pecunia tua omnia est perdita. **R**esponsum nunc audi: Nisi ego illam fortassis, illa me perdidisset; jam in viâ ad celum ero expeditior. Exoneravit me Deus, caro quidem sed periculoso pondere, & tutiore posuit loco; damnum non patabo, quod Deus mihi voluit esse remedium. Et cum me frustra & vano affligerem? habui ista tanquam perditurus: nunc ego magis meus sum, cùm ita non sunt mea amplius. Auditis Christiani, audis Orciniâ vulpes? sic sentit, sic loquitur, quisquis celo prædestinatus est, nec unquam tantum bonorum potest perdere, quin liberam hanc vocem retineat: Justitia non est, sed versura, cùm lucrum ingens dispendio levi comparamus, cùm terre glebulis mercamur celum.

V. PRÆDESTINATIONIS

S I G N V M .

S Y M B O L V M . V.

FRTEX ROSARVM spinis septus undique. Per Symbolum V. quem monstratur Afflictio perpetua, & exercitatio cum Tribulatio patientia. Abraham Evangelico euploni in flammis hoc signum opponit: Recordare fili, quia receperisti bona in vita tua, Lazarus, similiter mala; in vita tua latabar Lazarus, timentia cruciabatur: nunc tu crucias, latatur Lazarus. Sic vertitur vices certâ Dei legi. Patiendum est, aut hic, aut ibi *vers. 15.* in aliis probris orbi & verè nova. Alterutrum nunc mature eligendum; nemo evadit. D. Chrysostomus, *Quem Orat, & videtur, inquit, virtutis studiosum, innumeris tamen affligi Lazarus, molebus, beatum hunc putat, ut qui commissa peccata hic diluat, & illic paratam habeat mercedem.*

Impossibile est ut qui malis indixerit bellum, pressuris careat. Nefas est pigilem Dei vacare deliciis, non licet epulari luctantem: luctantem enim sunt praefecta omnia, certamen, bellum, pressuria, angustia, stadium: aliud est quietis tempus, hoc aerumnis deputatum est atque sudoribus. Nullus, ubi ad certamen se exxit, unlessque est, requiem querit. Si enim requiem queris, *Idem Chrysostomus, Epiph. 2. ad Tit. cap. 15.* cur te exxit? cur libidinibus ac nature bellum indixisti: Nihil horum te perturbet, siquidem illi in quiete, tu in tentationibus vivas. Aliquo erroris damnandum est beati Jacobi horram: *Omne gaudium existimat, fratres mei, cùm in tentationes variæ inciderit.* Nihil co infelicitus, cui nihil evenit adversus. Argumentum est talem à Deo contemni ut imbellum & ignavum. Amphitheatrum honoris est, inter adversa luctari. Cetera beatitudinis tessera est, posse in perpetuum gaudere, & circumstantibus undique malis, hilarem celo animum attollere, eti per genas copiose fluent lacrymae. Scivit equidem Christus nos ingenti æxumnam acervo locupletes, gaudium solidum, piæ spem future mercede habere nullum. Et tamen tanquam beatis: *GAV-Matthe. 15. 12.* dete, ait, ET EXULTATE. At nos, quoties vanè la- mentamur

*Matth. 17.
vers. 15.*

Signum V. Prædestinationis.

273

§. I.

mentamur cùm affligimur? sèpe puerilem in modum A querimur, ac ad omnem panè iustum trepidi expavescimus, nec agnoscimus paternam Dei & medicam manū vulnerantis, cùm tamen & puer sciant, vulnus quod à chirurgo est, medicamentum esse & initium valetudinis. Ut medeatur & sanet, vulnerat Deus, non ut jugulet. Testis horum beatus Petrus: si quid patinini, ait, propter iustitiam, beati. Hec est enim gratia, si propter Dei conscientiam sufficiat quis tristitia, patiens iniuste. Quia enim est gloria, si peccantes & colapsizati sufficiunt? sed si bene facientes patienter sufficiant, hoc est gratia apud Deum. Ita & beatus Gregorius: Sèpe contingit, inquit, ut electus quisque, qui ad aeternam felicitatem ducitur, continuè hic adversitate deprimitur. A cunctis despiciuntur, & hujus mundi gratia indignus astimatur: sed tamen ante occulti iudicis oculos virtutibus emicat, vita meritis coruscat; honorari metuit, despici non refugit; corporis continentia afficit, solù in animo dilectione pinguecit; mente semper ad patientiam preparat, & creatus pro justitia de perceptis contumelii exultat.

§. II.

Verè aeterna providentia, hominem probum in deinceps proflitum non nutrit, experitur, indurat, sibi illum præparat, ita tam ut simili ei promittat: Cùm transieris per aquas, tecum ero, & flumina non operient te: cùm ambulaveris in igne, non combureris, & flamma non ardebit in te. Nimirum in undas immittit nos Deus & in flamas, ut finit & mergi, auctu suos explorat & gelu, sed quos ad vitam prædestinavit, non comburi permittit aut submergit. Fidelis Deus est, qui non patietur vos tentari super id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione preventum, ut positis sustineremus.

Eximiè, si quisquam, de hac prædestinationis nota videtur sensibile Ludovicus Blösius, qui plenissime affirms: Non est nullum, inquit, certius signum divinae electionis, quam si quis afflictionem, vel quidquid adversorum à Deo immititur, non tantum repugnaret, sed submissè atque patienter sufficeret, cùm homini uilis nibil eveniat quam affligit.

Et hic est ille inæstimabilis gemmæ annulus, quo Deus

desponsam sibi animum donat. Tanti est, vel minimam molestiam pro Deo perpeti, ut Chrysostomus velut de-

cetum proclaims: Nihil esse melius, quam male pati propter Deum. De torrente nunc eleeti bunt in via, pro-

presa caput exaltabunt in calo. Nunc deprimitur &

calcantur, ut olim afflignant & extollantur ad instar pal-

matum. Vult nos Deus probè scire, arduum esse bo-

num, & infinitum quod querimus, pro quo obtinendo

laboramus, ut verissime dixiter Marcus anachoreta:

Deus concius imbecillitatis nostræ, nemini solet magni-

quid conferre, nisi prævia calamitate. Mofen Deo vo-

canti obtemperanter, & aula egressum, glomerata clau-

de invaserunt paupertas, ignominia, eõrempus, infida-

regis, pericula mortis, fuga, exilium. Electos Dei cerni-

mus, inquit Gregorius, & pia agere & crudelia pati-

hunc ergo colligitor, distictus judex quantæ illuc feriat

discretione quos reprobat, si cruciat quos amat. Erras,

mi Christiane, erras, si cogitas te integrum & non bene

contulimus, pertenturum ad cælum. Circumspice, & vi-

debis, quod plerunque qui diiores sunt virtutum, lo-

cuplatores sunt afflictionum: qui vitiis opulent, crebro

etiam numis & fortuna favore. Nimur pecudes ma-

cello destinata, libertrime saltant per pascua, aliis in ope-

re sidantibus: sic & homines cælo assignati, non lasci-

viant in pratis, sed hinc illinc gemini in angulis, adeo

ut verissime quoque Ludovicus Blösius ex magni viri

or pronunciavit: Quemcumque Deus potioribus domi exornare

sublimiterque transformare decrevit, cum non blandè & molli-

ter lavare, sed rotum in mare amaritudinis immergere con-

suevit.

Galenus & Hippocrates retinere docuerunt animalia & fovere, Christus odisse docuit & perdere, ita ut quod dixisse ferri Themistocles, omnes olim coelites sint dicti: Perieramus, nisi periessemus. Plurimi saluti est, perire: revera multi male perierant, nisi à Deo perditu bene perirent. Hinc Paulus, cùm perditus alii, sibi tunc maximè restitutus videbatur: Placido vers. 10. mihi, ait, in infirmitatibus, in contumelias, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo: cùm enim infirmor, tunc potens sum. Bernardus quærendo Deo quasi fatigatus: Circumire, inquit, possum Domine celum & terram, mare & aridam, & nusquam te inveniam, nisi in cruce. Ibi dormis, ibi pacis, ibi cubas in meride. Igmar Dominum servi sequamur, & brevi molestia cruciaris aeternos rediemus. Athanasius ab Juliano Apostorâ in exilium abire jussus, cùm Alexandriae illacrymantem circa se corneret Christianos: Bono animo, inquit, esote, nebula enim est, que brevi evanescet. Verè nebula solum est, quidquid horroris habet hac vita, sed nebula brevi dissipanda, per aeternam serenitatem. Prisci, si qui ex illis laboriosi, nullum diem volebant esse fine lineæ: Christiani, quotquot probi ex illis, nullum diem ire cupiunt sine nubecula, ut habeant semper quod amore sui Domini patientur. Jobo celum hæfuit non tantum nubilum, sed & ferreum, & tamen omnem patientia speciem, ut Tertullianus loquitur, adversus omnem diabolum expinxit, quem non abacti greges, non filii uno ruine impetu adempti, non corporis cruciatu patientia exclusit. Quale in illo vero ferretrum Deus de diabolo extruxit? quale vexillum glorie erexit? cùm ille homo ad omnem acerbum numerum nihil ex ore promeret, nisi Deo gratias? quid ridebat Deus. Quid diffecabatur Satan. Hinc omnia duplicitia recuperavit. Itaque dum patinimur, grandi passu in patriam proficisci mus.

*Sozom.lib.5.
cap.15.*

§. III.

Diversæ ad cælum viae sunt, tutissima est omnium & via enim certissima, regia via crucis. Per multas tribulationes crucis est eportet nos intrare in regnum Dei. Et uti rāfa figuli probat via tutissima ad cæfornax, sic homines iustos tentatio tribulationis: sed in fornae ardor palca, autum purgatur; illa in cinerem vertitur, il-

lud foribus exiit. Forrax est mundus, autum iusti, ignis tribulatio, artifex est Deus. Quod si auro vox sit & sensus, si loqueretur: Quod vult ergo artifex, facio; ubi me ponit artifex, tolero. Ardeat licet palea ad in-

Angustias, in cendendum & consumendum me, illa in fumum abiit, Psal. 60. ut ego foribus caream. Videat ergo palea videtur &

vos qui aurum etis; in codem igne palea fumar; aurum rutilat; in eadem afflictione improbus blasphemat. In afflictione impius sumit, uti ignis qui flatu impedit & crescit, atque unde extinguitur creditur, inde roboratur. Crescit probus blasphematus, pro-

adversus agita virtus. Nam etiā mihi ab orbis incunabulis omnes Dei amicos, & in omnibus hanc prædestina-

tionis notam repieres. Deus tempavit eos, & inventi illos Sap. 3. v. 5. diximus. Abraham exercetur variè & affligitur, Joseph à fratribus venditur, David à filio iniquissima patitur:

Isaias ferrá mediis fecatur, Ezechias eliso cerebro per faxa raptatur, lapidatur Hiæremias, Michæas gladio feritur, Amos secundum tempora clavo transfigitur, Daniel leonibus objicitur, Naboth taxis obrutur, Elisaus deridetur. Job ulcerofus, etiam consputur, Tobias execratur, Salsanna innocens damnatur. Paucos dixi. Et quid malorum non subiit Paulus? Apostolorum ceteri flagellantur, crucifiguntur, ne cantur. Nemini storum parcit Deus, quem enim diligat Dominus etigat, flagellat autem Hebr. 12. tem omnem filium quem recipit, omnem, omniaem. Omnes enim qui pie volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem pa-

tentur.

§. IV. At

Signum VI. Prædestinationis.

274

§. IV.

AT hoc habet pro certo omnis qui te colit (ò Deus) quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur: quia post tempestatem tranquillum facis, & post lacrymationem & fletum, exultationem infundis. Ergo beatus homo qui corripitur à Deo. Si enim sustinemus & conregnabimus. Quare nemo flagellari timeat, sed timeat exhæretari. Ad hereditatem æternam flagella erudimur, ne, dum delectamus in viâ, obliviscamur quod desideravimus in patriâ. Si exceptus es, inquit Augustinus, à passione flagellarum, exceptus es à numero filiorum. Noli esse iniquo sensu & puerili, ut dicas: Plus amat pater meus fratrem meum, cui permittit facere quidquid vult, quam me, quia si me movero contra eum iustitionem, flagella invenio. Potius gaude sub flagellis, quia tibi servatur hereditas: illus ad tempus parcit, quos in eternum damnabit. Tanquam per amorem prædat ad carcere venit, qui per prælentem vitæ prospera ad interitum currit. Observant aliqui rosam juxta allium plantatam reddi fragrantem. Suas habet & cœlestis hortulanus fragrantissimas rosas, homines paradiso destinatos. Has ipse rosas perlungue sic plantat, ut noxiarum herbarum vicinia illis sit toleranda, quo enim quisque probior, hoc in eum improborum insulæ audacter, hoc etiam variarum ætumnarum incurvus crebrior. Sic fragrantia rosarum, allii fecoribus est acuenda. Quin & hoc ajunt, rosam quæ per artem sine spinis nascitur, etiam sine odore esse: virtutum odor, præserit patientia, fragrantia nullæ est, ubi nulli sunt rerum adverferatum aculei. Nemo namè quantum profecerit nisi inter adversa cognoscit: nondum se nosce copiæ, qui necdum copir esse miser. Noctu lucent stelle, de die latentes, sic vera virtus quæ sœpe in prosperis non appetit, in adversis eminet. Nec tam placent cœlesti Domino famuli rebus præclaræ gerendis, quæ aduersis alacriter & cum fiduciâ perfendis. Aquila pullus suos objectu soli explorat, metallæ argenterius coticula, Christus famulos suos camino afflictionis. Præ Romanis ergo potiori nos jure dicimus: Et facere & pati fortia, hoc Christiani est: nam quâ viâ caput præcessit, hac sublequendum est membris.

Quantum
proficerit
nisi inter
adversa
cognoscit.

VI. PRÆDESTINATIONIS

S I G N U M .

S T R M B O L V M V I .

FICUS, quam Christus in suis concionibus non tantum nominavit Cœpius, sed quæ divino verbo iussa comas ponere & exarcere, momentu parvit. Fidelem dicebat divini verbi auditorem, ideo hac designatur Audito verbi Dei. An non illustre hoc Prædestinationis signum ex ore Christi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Eximiè id declarans Ambrosius: Quomodo, inquit, possumus verba Dei dulcia esse in favibus ruis, in quibus est amaritudo. Sido soliloquio, do nequit? Facile agitur quod libenter auditur. Sed illi veri sunt divini verbi auditores, de quibus Servator: Beati, inquit, qui audirent verbum Dei, & custodiunt illud. Frustra custoditur memoriæ, quod non custoditur & vita. Sunt qui audita sic retinent ne obliviſcantur, hoc tamen agunt vivende ne corrigitur. Mens prædestinata divina & sacra cupidè anhelat, seponi jubet negotia, ludos abrumpi, epulas etiam quandoque deserit præcipit, ad templum, ad concionem urget, nec excusationes admittit, pluvium celum non metuit, serenum etiam negligit, aprico & campis templorum fornices præponit, fatigat audire, nec satiatur auditus. Auris bona audiens cum omni concupiscentia sapientiam: quæ utique certior haberi nequit quam è verbo Dei. Querit anima Verbum, inquit Bernardus, cui confessias ad correctionem, quo illuminetur ad cognitionem, cui immitetur ad virtutem, quo re-

A formetur ad sapientiam, cui conformetur ad decorum, quo fruatur ad iucunditatem. Animus hoc cibo pastus, quotiescum Hieremiâ prophetâ succlamat: Inventi sunt fermenta Hier. cap. 3, nes tu, & comedî eos, & factum est mihi verbum tuum in gau- verf. 16. dium & in letitiam cordis mei. Nam D. Chrysostomo te-Chrysost. ste, ut elutre signum est valetudinis in corpore, sic hom. 14, ñ amare divina eloquia, indicium maximum sanitatis in Gen. animâ.

§. I.

ET quis eum credit valere animo, qui adverfas à Is non va- let animo, & dum in templis vita verbis castigant, ille factis do- qui dum mi exercet, & in pia exhortationis vicem, vel calicem ver- bis casti- trahit, vel frumentum & tesserae movet, aut otiosis ambu- lantiunculis diem imminent, aut cum canibus agros & templis, silvas pererrat, aut dum concionator in suggestu sudar, tesserae ipse languidissimus dormitor, adhuc dum inter plus mas volutatur, nec erubescit somniculosus glis, à sole jam pæne meridianio, in plumeo sepulchro deprehendi. Turpe est de Christianis hoc scribere, sed longe tur- pius Christianos hoc facere. Hæc signa non sunt nisi per- Sed signum autem, ait I. Lucas, cum turbe irruerent in eum, ut audirent. verbum Dei &c. Non synagogis aut templo, sed nec ci- vitatis mœnibus hæc audiendi sancta famæ coërciri poterat: in camporum amplissimum planitiem se ef- fundebat. Sed nec solitudines horrebant viri feminæ, modò licet audire concionatorem eum, quem sequebantur, quoquò ibat. Nos templis vicini habita- mus, & sœpe nec pedem movemus audiendis ita quibus meliores fiamus, nedum ut impræcis & incœnatis ad so- liditudes, ad mare properemus, ita fit ut plerunque sit. Nil magis fastidiu[m] quam divina. Hoc aeo saepe non desiderant qui dicant, sed qui audiant: concionato- rum satis est, non ita semper auditorum. Sexcentas fin- gimus absentiæ caußas: nec desunt qui audire nolint ideo, ne forte dormientem excitent conscientiam: qui enim se reviunt, etiam se judicem formidat, & tri- bunal horret propria conscientia.

Deslevit Hieremias, vias Sionis lugere, eò quod non sunt qui veniant ad solennitatem non minus viæ ad tem- plia sœpe nunc lugent, dum in viis ad tabernas plauditur. Non dense nimium concurations sunt ad audi- tionem divinae legis: at si ridiculus histrio novam spe- cacula venustatem promittat, si nuptialis pompa per urbem incedat, si nundinalis curiositas allicit, mox usum pedum recipimus, & quidquid oculorum habe- mus, adferimus; concurritur in solita stipulatione. Dei ve- 2. Par. t. 16. rò nunci, si non, ut olim, subsannantur, certè pafvi pen- duntur sermones illorum: quod graviter pagina sacra queritur.

Non quidem negandum est, multos esse qui concio- Multi con- nes audiant, sed & illud tamen fatendum erit, paucos ciones au- diens, qui animo desiderant à concione auditæ redire dimus quæ & commendatores. Aures habent, manibus carent, audiunt con- ciones & non faciunt. Non abeunt inde vel tantillo meliores. audiunt de- Sunt qui audiant, ut pia curiositatæ non obsunt, aliis ut sicutem tempus fallant, quidam ne peccent in consuetudinem: dire eme- isti ut doctiores facti non ut meliores, hi ut charos equi- los, quos alibi minùs commode possent, in templis vi- deant, at isti ut videantur, & aliorum in se oculi con- vertantur: sunt qui dicentis voculas excipiunt in risum aut calumnam; sunt etiam qui confabulatur, aut certè dormit accedant, aut aures præbitur, sed jam onu- stas. Pauci sunt, & ii demum verè probi auditores, qui animum adferunt excipiendo munitis, parasitum, nec aliam ob causam veniunt, quam ut recedant lep- sis meliores; non scholæ discunt, sed viræ audiunt utræque aure vinclæ, nec unquam facile audire desinunt, nisi virtuti jam procliviores. Nemo adeo ferus est qui non mitescere

Signum VI. Prædestinationis.

275

mitescere possit, si modò cultura patientem aurem accommodet. Et Christi oculæ ab alienis dignoscendæ, causa seu signum in aure gestant; verbum divinum avide audiunt, & obediunt.

§. II.

NOrunt prædestinati quā sollicitè monuerit Augustinus: Non minus reum esse qui verbum Dei negligenter audierit, quām qui corpus Christi in terram negligenter sūa cadere permiserit. Non ergo tam attendens est, qui dicit, quām qui dicit, & dicēda imperatur in Deus. Ego qui sum, inquit Augustinus, nīs copinus seminarii? Ille in me ponere dignatus est, que vobis spargo. Nolite attendere ad utilitatem copiini, sed ad claritatem feminis, & potestatem feminatoris. Christianus ubique inventit quid dicat, semperque proficiat, atque hoc etiam sua prædestinationis indicium agnoscat, sedere ad pedes Domini, & cum Magdalena audire verbum Dei; neque ob domestica ministeria, nec ob sororis murmura, non etiam ob amicissimum avocamenta, ab ore loquentis pendentem aevili posse. Neque verò electionis nota est, audire tātū, sed & meminisse, sed & exequi. Quorūm est comedere, si quod comedestum, mox indigestum revomatur: in Christi mātre maximā laudis erat, quod conseruari omnia verba hæc, conseruari in corde suo. In corde meo, ait plātes regius, abscondi eloqua tua, ut non peccem tibi. Tercie bona conseruari iū, qui in corde sono & optimo audientes, verbum retinet, & fructum afferunt in patentiā. Nam uti legere, & non intelligere, sic audire & audita memorā non custodire, fermè tantudem quod negligere est. Otio abutitur pīctor, qui lymphatis coloribus quidlibet in tabellā, magno studio pingit, quod mox spongea detegat: sic turpe Christiano est, audire, & mox omnipotētū oblivisci. Sic meminisse conetur, ut memoria non meminit, sit ignava, sed efficax & strenua, quae fieri urget, quod ut meminim faciendum. Si hec scitis, beati eritis, si feceritis ea. Scrisse neminem ad calum extulit, sed FECITSE, facere autem non vult, qui recusat scire facienda. Fons Iam. c. 13. scendi purissimus, libri divini. Et quamvis ex eodem divina scriptura fonte diversi hauriant, idque scripti, nemo tamen unquam poterit totas has opes eruere. Ea est huius opulentiae natura, ut quo fodēris altius, hoc magis exudent divini sensi; fons est nunquam deficiens. Quemadmodum verò formica pabulum in hymen astate sibi colligit, sic Christianus in tranquillo verbum Dei excipit, ut inde in rebus turbidis pacatur. Constat, eos, qui hæc in re contemptores, sic quandoque puniri à Deo, ut & ipsi sententia se puniri, & videant alii. Alium ab alto doceri, alterum alterius submititvile Deus. Sapientissimus erat rex David, præceptor rem in plurimis habebat Spiritum sanctum, probè sciebat adulteria & homicidia esse verita, & tamē penitentiam prius non egit, quād è cā differentem Nathanaem audit. Christus Paulo è nubibus concionatus est, & tamen eruditum illum ad Ananiam misit. Cornelio nunciatu Angelus, preces ejus & eleemosynas Deo probari, sed simul ei Petrum, à quo instruatur, monstravit. Regiae Candaces quæstori Iaiana in Currugeni, non Angelus in præceptorem, sed Philippus à Deo assignatus est. Moses, quem jure dices Deo à secretis fusse, & supremum intimumque Numinis consilium egisse, nihilominus à socio suo rameti alienigena instituitur velut puer, nec sine acri verborum cagitatione, modum docetur gubernandi populi. Christus ipse, externa sapientia, medius doctorum sedet, & interrogat. Nullus hominum sexus, nullus ordo & status, audiendarum concionum immunitus est.

§. III.

AT inter doctos, inquis, censcor: nil novi audiam; qua dicturus est Ecclesiastes, jam ante scip. En

A humani ingenii eruditam superbiam! & quis eo perver que Ecclesiastes dicitur? Sed fac, omnium te esse doctissimum, nec docturus est. Ita quidem intelligentiam suam superbiā ostendit.

erit & juvanda? memoria facillimum est falli, pronissimum voluntati errare, nisi quotidianis subfidiis dirigantur, illa ut firmetur, hæc ut ab erroribus liberetur. Ergo Cur necessitate concione redditum: ita quidem intelligentiam suam audire, malis, ut corriganter; bonis, ne corrumpantur; ignoranti, ut doceantur; doctis, ut communiquerantur, & ut nova discant, aut certe vetera memoria recolant: Audiens sapiens, sapientior erit, & Auri sapientum Prover. i. v. 5. querit doctrinam. Herodes multis sceleribus clatus, tam Prover. 18. barbarus tamen, aut fatuus non fuit, quin aulicum concionatorem suum, & libenter audire, & audito eo multa faceret. In Herode non libertia tantum audiendi fuit, Herodes §. sed & longa quoque patientia. Multa enim ex Joannis Joannem concionatori sui præscriptione facere non potuisse, nisi Baptistam concionatorem lepisi, & de multis audiisse, neque per catalogum dumtaxat enumerando, vitia regis Joannis casigallis censendus est, sed rationibus & copiosè egisse, ut non tantum indicaret mala, sed & potenter dissuaderet. Non poterant regis adulterium, & torcū eius flagitia, unicū Joannis concione sati elui. Singula singulas conciones, inq. singula plures exigebant; mens sceleribus obstinata, crebro ariete quaerenda erat: Et tamen libenter eum audiebat. Et quamvis ei Joannes in os ibid. v. 18. & in faciem objiceret publicè: Non licet tibi habere uxorem fratris tuū, idque oratione indubie longā probarer, tamen libenter eum audiebat: tantum in Herode fuit audiendi studium, nec desistit Joannes; cetera omnia Herodis facinora silentio politico non inverserit. Clarus testis beatus Lucas: Herodes autem, inquit, tetrarcha cum Lue. 3. v. 19. corriperetur ab illo, de Herodiade uxore fratris sūt, & de omnibus malis que fecit. Itaque Joannes in Herodis tyrannide, in cædes, in tributa tam avare collecta quam prodigè in omnem luxum dissipata inchebatur liberè, & tamen libenter eum audiebat. Tanta in Herode fuit concionatoria objurgationis patientia, ut non primā illā cionatoria videntiōne, non secunda, nec tertia, non multis concionibus sequentibus fuerit offensus, libenter eum audiebat. Herodi Joannes nunquam neque nimis saepè, neque nimis prolixè, neque nimis simpliciter aut populariter, neque severè nimis, aut acerbè visus est concionari, libenter eum audiebat, & auro eo multa faciebat: modò facere perfeverasset, queri certe non potuit quod forena fibi veritatem invideret. Queritur id olim Seneca, &c. Lib. 6. de be. Monstrabo, inquit, tibi, cuius re laborent magna fastigia, quid nesc. c. 3. omnia posidentibus deit. Scilicet, ille qui veram dicat. Non vides, quemadmodum illos in præcepis agat exinxit libertas, dum nemo ex animi sui sententiā suaderet dissuaderet, & unum amicorum omnium officium est, una contentio, quis blandissime fallar. Non fecellit Herodem Joannes, tam candi pectoris, tamque aperti oris monitorē se præfudit, ut nil minus posse sit vitus, quam veritatem tacere. Regias aures assidue vellebat, quibus & flagitium illud identidem occinebat: Non licet tibi, Herodes, non licet tibi. Ubi mihi nunc illi delicatili & pruriētibus auribus, qui si uno verbulō, etiam saepè detorto & perperam intellecto, noratos se putent, & concionatorem exercantur, & cathedram. Herode partitum, quidā & adultero, nescio an in hoc non deteriores sint, qui quamvis vita, ut ipse, non fugiant, fugiunt tamen conciones quæ vita medelam faciunt, quod non faciebat Herodes. Seduictori dat manum qui dare dissimilat præceptori, & stulto discipulū committit, qui se solū pro præceptore agnoscit. Quisquis jam adeo sibi sapit, ut nōmē docentem audire nisi se dignetur, plus elationis ostendit, quām eruditio. Nec potest in eo

Signum VII. Prædestinationis.

in eo virtutis esse amor, in quo cœlestis doctrina odium A est, aut neglectus. Initium recedendi à Deo, est fastidium non diuin audiendi divina: nec Deum diligit, qui pia monitio diligit; ta non erit. Lapis lydius explorat aurum, Evangelium quia pia Christi revelat cogitationes hominum. monita nō erit.

VII. PRÆDESTINATIONIS

S I G N U M .

S Y M B O L U M VII.

S Y M B O L U M VII. **F R V T E X T A B A C I.** Saluberrimum hoc fructus Eleemosynæ illud. Grande ulcus corporis est, paupertas: granum beatus animi, peccatum. Utrique perambando misericordia afferat. **C O L O F F.** *Ab Apostolo id discimus: Indute vos, inquit, vísfera misericordie sicut electi Dei. Non dantis manum duxatae, sed & affectum requirit. Verè beatus qui intelligit super eum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.* **P R O V . 6. 22.** *Divina scriptura syllogismo id firmatur: Qui accipit mutuum, servus est fenerans. Sed ditissimus Deus per pauperem accipit mutuum. Facilis est jam conclusio. Alteram syllogismi partem confirmans Salomon: Feneratur, inquit, Domino (fū, quod idem, Dominus accipit mutuum ab eo) qui misereretur pauperi. Augustini ore Christus sic stipem mendicis: Da mihi ex eo quod dedi tibi, de meo quero: da & reddet habuisti me largitorem, fac me debitorem, habebam te feneratorem: temporalia mihi das, eterna tibi restitutum, te ipsum tibi reddam, quando te mihi reddidero. Gregor. Nazianz. Orat de amore pauperum. Fac calamitoso sis Deus, Dei misericordiam imitando, nihil enim tam divinum homo habet, quam de aliis bene mereri: tibi derelictus est pauper, velut Deo. Talis in terra Deus Job cap. 29: Pater, inquit, eram pauperem, & causam quam v. 16. & 15. neficiabam, diligenterque investigabam. Oculus fui caco & pes Tob. 4. v. 21. claudo. Tobias Dco charitissimus: Eleemosyna, inquit, ab omni peccato & à morte liberat, & non patitur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo Dco eleemosyna, omnibus facientibus eam.*

S. I.

Hom. 33. & **C**hrysostomus: Melius est, inquit, hanc artem dandi hom. 36. ad eleemosynam scire, quam esse regem. Hec enim domos edificat in celis semper manus, hac docet quonodo Deo possitis simili fieri. Magna res est homo, & pretiosa, vir misericordis. Qui pronus est ad misericordiam, beneficetur, de panibus enim suis dedit pauperi. Ergo beneficentia, ut eodem ore auro loquar, Deo similes faci: & hec charitatis mater, Chrysostom. 6. in fianca virtus proprium insigne, per quod discipuli Christi noscentur: hec nostrorum scelerum est medicina, hec anima foderis emundat, hec scela quæ in celum usque porrigitur. Christus præcipit: Thesaurizate vobis tesauros in celo. Audite, & di SPARGERE vites, novam è celo artem: novus colligendi thesauri modus est, SPARGERE. Erratis haec tenus, nam dando dilectimus, non corrando & servando. Thesauros in orbe illo supero struit, qui pauperibus eos in hoc infero distribuit. Imò nec opus quidem, plena auro manus in egenos excutere, date obolos & asles, date panis frustilla (modo benevolus affectus accedit) & in foenus recipieatis plenissima horrea, opulentissimum aerarium. Censores olim lustrabant civium aedes, & num si quæ tineat in vestibus, vermes in carnis, mures in panibus reperiuntur, indagabant. Non casus hic labor, hodiisque forsan invententur qui malent hoc genus animalium paescere, quam pauperes. Sed jam inventus est locus, patet, que cunctis ad eum aditus, ubi nulli mures, non tineat, nulli vermes. Thesaurizate vobis tesauros in celo, ubi neque ergo neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec fu-

A **ratur.** Manna non corrumpebatur nisi quod in diem alterum servabatur; numi non amittuntur, nisi quos amittere nolumus: tutius servari non potest, quam Turtur, quod perit inter manus mendiculorum. Ventres pauperum ampla sunt horrea, quidquid hic reconditur, in certum secundum auger multiplicatæ usurâ. Si Absalom in manus auream cesarem suam attondit, crines capite, pauperum non funes gesisset: si fortunatores rem suam in pauperium subsidium acciderent, tot amicos arcâ clauderent, quot numeros; nihil dano hoc agunt, ut periculiosiores sint insidit, quo plures pecuniae. Perde pecuniam propter Eccl. 29. fratrem & amicum tuum, & non abscondas illam sub lapide vers. 13. in perditionem, suader Ecclesiasticus. Christus: Date & Lue. 6. 33. dabatur robis. Puteus, si sua non amittat, lutefieri uberior fluit & purior, sepe hauriendo. Cælo destinati cum stipem dant, si possent, eorū adderent, adeo benigno sensu in egenos feruntur. Idcirco beatos pronunciat Qui dicitur Christus misericordes, non eos solùm qui possent quam canunt misericordiam, sed qui vellet omnium misericordia. Pythagoras olim docuit, similia non nisi à similibus comprehendit, hoc vita mercatu, non nisi simile simili paratur, oleum emitat oleo. Misericordiam vis consequi? hamum jace, misericordia opus. At dando alii, cęgbo ipse? Pusilli animi homo, & qui mavis diffidentia tua credere, quam syngrapha Christi! quantos avaritias ad incitas redegit: nullus eleemosyna. Ceterat Deus cum liberalitate nostra, nec munificia sive se vinci: Date & dabatur robis. Sareptana vidua non tantos fecit Lue. 6. 2. & 3. Reg. 17. sumptus in siccum prandiolum Elia, quantos lucrata est. Elisei hospita plus recepit quam hospiti suo contulit. 4. Reg. 4.

S. II.

AT sunt, non è numero prædictatorum, qui raro dant, nisi dent maligne. Maligne dant, qui que molam haueant, quibus carere malunt, que vix aut eflui sunt, dent magni ambiplius, pauperibus elarguntur: si quid in domo verminose carnis, si quid mucidi panis, si quid fulgentis vini, aut morientes aceti, si quid putridi, si quid fecidi quid vix cani potrigas, mox ad pauperes ab munifica donatione. Heu Christiani, quam sepe blandâ persuasione, nos fallimus hoc non est oleum, sed (quod Baruch exprobavit) olivarum ossa offerre. Deus ad Cain Baruc. t. 6. Gen. cap. 4. & murex ejus non respexit, quia vilissima de terra fructibus offerebat, qui poterat meliora. Parum potes suffici vers. 15. multum voluisse. Multum potes & cave relis parum dare. Si re ipsi ad non potes, pauperem spe bonâ, & miti aliquo juva; saltem Hes. 11. animo misere. Spreti non sunt Iherusalem illi qui similares, sed caprarius pilos obtulerunt; meliora deerant: sed si aurum habuissent, & ista obtulissent (ait Chrysostomus) male dicti protinus fuisse. Quidam non maligne dant, sed Qui non oleum misericordia, sordibus luxurie vitant, tam faciunt mali, les ad eleemosynam quam in libidinem prouit. Anazarbai Ciliciae populi, opimam regionis olivitatem, virginum suarum castissimonia tribuunt, quæ sole illic plantant oleas, & olivas legunt. Christiani certissimum sit, oleam hanc nostram & Veneris myrtum, inimicissimas esse arboreas, nec in eodem planario jungi posse. Ingrata est Deo eleemosyna, quam fœda carnis volupta comitatur, nec simili placere possunt, manus munifica, & libidinosus animus. Sunt alii, qui quidem hoc carnis luto non merguntur, sed quia videri amant & laudati, oleum suum sterillissimo labore effundunt. Et cur, mi Christiane, sic lava tua, quid dexter tua faciat? Job cap. 11. bus olivæ te comparat florem projicienti. Hac enim ar. vers. 33. ratâ stringatur nebula, fructum omnem desperari juber. Ita, mar. c. 15. qui tunc maxime misericors est, cum spectatores habet, vel ut habeat, fructum operis perdit, ex nebula favoris. Hominis prædestinati eleemosyna, unicum observat oculum, sed omnia cernentem; nec laudem expectat, nisi à quo & præmium, ab uno solo Deo. Et quamvis aureas habeat rationes, alas

Signum VIII. Prædestinationis.

277

¶ 32. als eleemosyna; Chrysostomo docente, non tamen pavonis inflar, admiratores sibi deligit in terra, cum muneratorem habeat in celo, et suis aureis alis subvolat, & Christo se sufficit, quem in mendico agnoscit. Eleemosyna tam non cupit esse nota, ut si posset, etiam clam domino suo latere vellet: nam homo vere misericors, non laborat ut a multis feciat quantum dederit, modo sciat is unus, qui potest danti reddere. Ideo D. Cyprianus hunc benevolum in egenos animum, securitatis nostræ salutare vocat præsidium, quo Deum debitorum constituimus, & Christum judicem demeremur.

§. III.

¶ 33. In die judicii de mifericordia rigidum examen erit, & quaestio. It quibus cor immite, durum, immisericors fuit, terrible velut in tabellâ decreta legere: *Ite maledicti in ignem aeternum.* At ii quos jam ab aeterno divina destinatio Angelorum sociati adscripti, fidentius loqui poterunt cum judice; licebit illis dicere: Da, quia deditus: da te, quia tua causa deditus: miseri fumus aliorum, tu nostri miserere: fecimus quod iussisti, redde quod promisisti. Non erubescet haec postulata judex, & debitorem se libenter fatebitur. Cernent electi patulum in Christi latere hianque & rofatum vulnus, inque eo velut gemmis scriptum: *Venite benedicti, possidete regnum.* Imperatais quid pietatis. Agnolo promissionem meam, laudo mifericordiam vestram, que jure sistere le premio potest; accipite praemium quod preceo estimari non potest. Quidquid ulli meorum fecistis, mihi factum est. Vestra ne commiseratio cibo portuque sapientis refecit: vestis ego vestibus regebar, ad vestutas ego aedes peregrinus diverterebam; vestier in me amor, ipsos ad me carceres penetravit; vestra mifericordia vixi: *Venite benedicti.* Fragmentum famelico dedisis: En, mensam ratificiam, venite aeternum epulaturi. Peregrinos recto non exclusisti? Angelorum cives vos esse jubeo. Seminudorum agentibus membris lanam iniecisti? adeste, immortalitatis purpura velandi: *Venite benedicti.* O qua haec rerum commutatio pro centibus, pro obolis, pro menstrum miculis, paludamentum glorie, thesauros coeli, delicias non finandas recipere! *Omnis mifericordia facit locum unicuique secundum meritum operum suorum, & secundum in intellectum peregrinationis ipsius.* Hec, si quam vera, tam efflent omnibus perfusa, nemoforet, qui non tam vili veller colum emere. Verisimile dixit Augustinus: *Si vis mercator esse optimus, da quod non potes recipere, ut recipias quod non poteris amittere;* da modicum ut recipias centuplum; da pauperi nummum, ut a Christo impetrabis regnum; da buccellam, ut obtineas peccatorum veniam; da resum ut merearis glorie stolam; da vilium ut conqueraris aeterna. *Quae autem stultitia,* inquit Chrysostomus, *illuc tuas relinqueret unde exiurus es, & illuc non premittere, quo iturus es?* illuc ergo tua reponere ubitum habes patriam.

VIII. PRÆDESTINATIONIS

S I G N U M .

S I M B O L U M V I I I .

¶ 34. Symbolum VIII. Vitis sui similitudine. C VPRESSVS. Hec perpetui viroris & jucundi odoris arbor putredinem in se non admittit, ab aliis etiam cadaverosum factorem prohibet. Hac non immensio Vitis sui estimatio significatur, que latentem superbia vermiculum interficit, nec hominem ita corrumpit & pertusceret, ut sibi placet. Mala certe sanies, placere sibi ipsi. Odi superbos & arceo. Clamat David: Non habebitis in medio domus mea qui facit superbiam. Ramum ajunt esse generofum pharmacum, cui non inserveni aliquid aut facchari: nullum certe vitium est, in quo non aliquid superbia. Percense omnia, & sic esse

Tom. I.

A deprehendes. In irum omnis peccati est superbia, & qui re- Ecli. c. 10. merit eam, replebitur maleditione, & subvertet eum in finem. ¶ 35.

Superbia pessimus ingenii fomes, functis ac multiplici- bus viis in diversa protrumpit, odio, amorisque & super omnia invidiae suppliciis obnoxia. Nec alii magis axii Superbus est invi- aut perpetuus sunt, quam hominum non tam die suppli- querentium laudem, quam hanc sibi deberi creden- cis obno- rum, ut putant, contumaciam, in se acerbissimis curis vindicante. Jam sua virtus nesciunt, jam virtutes aliorum.

Sic in flatis & rugentibus, pietas, fides & quidquid in

hominibus sacrum, infra famam honorumque cupi- ditatem jacer. Et ceterorum quidem viatorum mate- ries sapientissima, plerunque nobilissima est superbia, que quodvis praediarum facinus, eruditioem omni- genam & virtutem, omnem sanctitatem audierarro- dere; prorsus ad instar verium, qui non nisi opti- ma pyra aut poma perprodunt: non est qui Diaboli mo- Diaboli

B res venustius exprimat superbo. Ille Altissimo par esse mores ve- nitebatur, iste non exequari vult alius, sed præferri. Sed nunti ex- primut. *Iac. 4. v. 6.*

nusquam non reficit superbiam Deum, ut miles stans in pin- nis meum, quorquot ascendunt, romphaea detur- bat: quandoque tamen etiam vi nulla superbis a Deo sternitur, perinde ac si regius olitor excrecentes in al- tum herbulas ludentibus digitis attondeat. Saul humili- lis in regem evectus, sublimis dejectus est. Sunt qui na- turâ cepas, sunt qui araneas aut feles horreant nativo odio: haec natura Dei ea, superbos horrere & execrari:

Abominatio Domini est omnis arrogans; Immundus est apud Prov. c. 16.

Deum omnis qui exaltat cor suum. Sed veluti pestifera lues, variâ corporis parte se prodit, sic superbia non una Superbia fedes variæ.

C moratur sede: quorundam occupat oculos, aliorum linguam: horum manus invadit, plurimum vesti se involvit: sunt quorum collartam pacata sedet & im- mobilis, ut illam nec centum concionatores loco moveant. Sunt quos sui negligentes, & juratos superbis ho- fates dices, nisi suas epulas, edificia sua, liberos suos atque familiam, ipsam suæ etiæ suam superbire do- cent, arcano magisterio. *Sæc. variè superbiam spiramus, subtili proutis ventulo;* quandoque ipse nos dejiciamus infra quanlibet vilitatem, rosas & mulfa loqui- mur, aula byssina verba jactamus, omnium genibus advolvimus, ut male super alios efferramus; in alto jam positi, nec superiorum ferimus, nec patrem. Quid superbi pulvis & cinis? leviter te mors afflatu disperget. Quid tibi places Suffene? *fœces hominibus, fœces Angelis, fœces Altissimo.* Terram spiras (ò lumen prisci Adami!) & Luciferi fœtorem spargis. Sitibi non odor tantum cypresi, sed & altitude placeat; age, aescende, sed prætere colum, neminem despice. Hoc grande & præclarum est, in alto non alium sapere; cum exolleris, te ipsum deprimitur, & (quod prædictatorum est pro- prium) meritis calum attingere, & opinione sua circa colum repere. Bernardus: *Sæc. familiarius esse soler humilitas.* Quo est haec tam sublimis humi- litas, que edere non novit honoribus, insolenter gloria ne- scit? non est magnum in affectione esse humilem, magna & rara virtus est, humilitas honorata. Auditæ haec reges, & principes, rerum Domini. Auditæ ita vos viri tam docti quam superbæ, vos tam fastuosi quam sumosæ rara virtus est, humilitas honorata. Vera autem humili- tatis hoc est proprium, ut quo quis, calo teste, fan- cior, eò sejūdice vilior censeatur. Abraham Deo com- Gen. 18. menda istum, nonne sibi cinis & pulvis? Petrus Ec- v. 27. Lue. 5. v. 8. clesiæ petra, nomine se palam & ex animo professus ho- minem peccatore? Paulus, vas electionis & Apostolo- 1. Cor. 15. rum princeps, nonne sibi abortivum, & indignus vocari v. 9. Apostolus? Verè aliud exaltationis principium non est, quam humilitas, & vilissima sui estimatio.

A a

§. I. Su-

Signum VIII. Prædestinationis.

§. I.

Superbia
est om-
nium vir-
tutum rui-
na.

Superbia virtutum omnium ruina, & altissimum hominum & angelorum precipitum. Qualis, o Deus, inter cælum & terram facta est olim commutatio! Pulcherrimus omnium angelus calo precipitat, & miserrimus omnium mendiculus in cælum ab angelis deportatur. Nam unde Lucifer superbus cecidit, ed ulcerosus Lazarus ascendi, quem credibile est sepius sua ulceræ numerasse, quam suas virtutes, nec dubium quin cunctis patientiis viriis quam sibi, genuino sui contemptu. Non illepidè & verè dixit Sanctorum quispiam: Parum valet, qui se aliquid valere censeret, nil penitus valet, qui se multum valere autem. Huic ascenit Bernardus, & Omnia, inquit, illi defant, qui nihil sibi deesse putat. Addi potest: celo natos non videbit, quibus sua tantum placent; qui aliena vita superflui censores, sua vanissimi estimatores, tam falluntur circa aliena, quam in propriis exercitum secundâ lippitudine. Abite, ô vani, cælum ejusmodi pavones non admittit: calo prædestinatis, nullius vitam ita rigide censeret ac suam, nullius mores toties damnant quam suos; facile indulgent omnibus, nunquam sibi in neminem severiores quam in scipios. Miseri nos! pulvis sumus & umbra, brevi ad plures abiurit, & tamen origines nostras, & Majorum imagines longâ ostentatione percensamus, tanquam si magis homines sint, qui plures avos numerant. Homo valitati similis facies est, dies eius sicut umbra pretereunt. Quoquid vertamus oculos, lacrymas nostras cernimus. Cælum tuemur? patriam quidem emimus videmus, sed in exilio nos esse sentimus. Terram despiciimus? foream illa nobis ministrat, & licet eam pediis calcem, caput tamen nostrum sibi ea pollicetur, paullò post pro libitu tractandum. Nos ipos alpicimus? o pulchrum & rubicundulum pomum! sed vermiculus latet. Putredo fanes, mortis penitus visceribus delitescunt. Cor ipsum inspicimus & profundam specum, & fœdam! quantum hic anguum & colubrorum agmen? heu! virtus scatenatus, nobis tamen neclum vilesimus. Misericordia, stultitia, peccatis obruti jacemus, & tamen beati, sapientes, docti videri volamus, ac digito monstrari. Prædestinatis universa haec ad maximam sui vilitatem compellunt, ita ut quod magis se suaque considerant, tanto magis in dies sibi ipsis descendunt. Et his ex facili, uti B. Paulo, sordent omnia, qui sibi prius ipsis sordere incipiunt, nec difficulter omnia contemnunt, qui ante omnia scipios. Quisquis beatus esse vult, discat contemni, & præter Deum contemnere univera. Norunt prædestinati quam verè sit dictum a Chrysostomo: Minimum de se sensisse tam magnum est, quam res maximas fecisse. Norunt clamantis vocem: Qui vestrum major esse voluerit, in regno celorum (si tamen eo perenniat) minor est futurus. Viam humiliatis norunt esse confragosam, & initio non nihil difficilem, sed planiorum pavilliam & commodiorem, colliculum sibi esse supetandum sciunt. Hunc querunt & ab aliis ostensem avide scandunt; amant contemni, & inde levatur, occasiones artiunt: cum se despici vident, latentur, sibiique ipsis plus quam ullus inimicorum insultant, horum nono, sibi despiciemant gladio se vindicaturum minatur; nec verbo vindicant: nemo manum, nemo pugione intentat contemptori, ut qui plus commodi ferat quod plus contemptus. Prædestinati in chola Christi alite combiberunt, se hominum lannis non decrescente, nec contemptu fieri minores. Tantus est unusquisque que, quantus est in oculis Dei, non pilo maior, nec iuxta hominum intuitum Deus judicat. Parvi Deo sumus, si magni nobis: grandes ipsi, si nobis exiles. Putatus quo est profundior, hoc illius aqua purior; altitudo sui quo vilior, hoc Deo gravior. Defodiendi sunt immodici, ingentes animi deprimendi, atque univer-

Superbus
est vita
aliena
for-

P. fol. 143.
v. 4.

Cor ha-
bens ut
profun-
dam spe-
cum vitis
plena-
Prædesti-
natus om-
nia ad sui
vilitatem
compellet,

Hom. 3. in
Matth.

Amar con-
temni,
& inde le-
vatur,

Sciens se
lannis non
decrefere.

Imit. Chri-
stii. 3.
e. 50.

1. Reg. 16.
v. 7.

A sa nostra superbia, miseriarium, inficiæ, defecuum nostrorum mole obruenda. Moschum ajunt in locis gravolentibus amissum odorem recuperare: ita nos si serio nobis ob fordes nostras vilescamus, non quem habetens dedimus, sed quem oportuit, emendatoris vite odore exhalabimus.

§. II.

Rogatus vit religiosissimus, quam potissimum ad cælum viam invenisset, respondit: Si homo semper accedit. Hoc penè tota Christianorum disciplina est, inquit Augustinus. Ambrosius: Signum, inquit, Electorum est, male de se sentire, & vulnus suum agnosce. Gregorius, Reprobator, ait, est proprium, semper prava agere, & nunquam quo gerint, retrahere. Omne enim quod faciunt, cæcà mente pertransirent, factumque suum, nisi puniri, non agnoscunt. Electi actus suos quotidie ab ipso cogitationis fonte discutunt, nec inde securi sunt, quia, videri a Deo in se quod ipsi non vident, agnoscunt. Ecclesiastici consilium est: Quantu[m] magna Ecclesie, humilia te in omnibus, & eoram Deo invenies gratiam, quoniam magna parentia Dei solus, & ab humilibus honoratur. Verè maxima in omnibus perfectio, sive imperfectione cognitio: & longè laudabilior est animus, cui nota est infirmitas propria, quam qui eâ non respecta, mœnia mundi, vias siderum, herbarum vires, fundamenta terrarum & calorum fastigia rimatur. Cogitas Aug. de magnam constitutæ fabricam celitudo? de fundamento verb. Dom. prius cogita humilitas: omnes delectat celitudo, sed humilitas ad eam gradus est. Excelsa est patria, sed humilitas est via: qui erit inquirit patriam, non recusat viam. At vero, quod D. Hieronymus merito deplorat: Multi humilitatis umbras, veritatem pauci secuntur: pauci, sed hi beati & celo prædestinatis, qui quod magis scipios vident, tanto magis scipios dispergunt, tanto pretiosiores Deo, quanto sibi vultores qui minus se vident, minus sibi dispergunt. Multi sciam multa, scipios ne S. Greg. sciant, tanto minores in Dei oculis, quanto maiores in suis. Mag. 1. 35. magis & rarus ad Deum adscensus est, proprie vilitatis agnitus. Et verissime dixit Castiodorus: Defendendo calum ascen- In P. 6. ditur.

IX. PRÆDESTINATIONIS

S I G N U M .

S Y M B O L U M . I X.

HASTIS PER OLEAGINVM SERTVM CON-Symbio-
IVNCTIS repræsentatur Dilectio inimicorum, Oli-
va ramus, præcis notissimum pacis signum fuerat. Ple-
Dilectio inimico-
xilis hæc oliva hastas hostiliter concurrentes conciliat, &
in amplexum cogit, uti amor inimicos. Scritum Chri-
sti preceptum est: Ego autem dico vobis, diligite inimicos Matth. 5. v. 44.
v. 44.
Diversi, benefacite hi qui oderant vos, & orate pro persequen-
tibus & calamitantibus vos, ut sitis filii patris vestri qui in os-
lis est. Opus hoc, inquis, arduum est & difficile. Sed Ang. in
quo difficilis, hæc Deo gratius & nobis utilius. Multa chro-
nica genera eleemosynarum, que cùm facimus, adju-
vanur ut nobis dimittantur peccata, sed eâ nihil est
majus, quam cùm ex corde dimittimus peccata iis
qui offendunt nos. Christus jam in alto pendens, lin-
guam solam à flagris & clavis habuit immunem, &
hanc in ipsis cruce primò omnia solvit, in patroci-
nium eorum qui se manu aut lingua crucifixerunt.
Diversus & potens suismerit hostibus advocationis. Et di-
scipulos in hoc habuit hic in cruce Magister, sed pau-
cissimos. Stephano pro inimicis oranti cælum pan-
dit, velut si ad nobile hoc spectaculum calices om-
nes sint intenti. Idem sanctissimus protomartyr pro A.D. 7. 2. 15.
& se stans, pro inimicis utroque genu flexo precatur, &
& simul paterfactum intuetur cælum, stantemque

Jelum

Signum IX. Prædestinationis.

279

Stephano Jesum à dextris virtutis Dei. Si liceat querere: Domine quid hoc agis? prūsne præmium & triumphus, quam prælum nondum os Stephani aperitur, & jam celi janua referuntur? nondum vivere desit hic Levita, & te jam videt? nunquid nemini bene meritorum tē finis esse aprobabilem, nisi in supremo tui domicilio recessu? quid ergo est quod Stephano exeat obviam beatitudi, & extra celi janua procurat? nondum ex arenā hīc miles abiit, adhuc in pulvere luctatur, etiamnum orat, & quidem pro suis hostibus. O felix & potens oratio! Sed perpendamus causam sic accelerantis præmii. Tam grata Deo est injuriarum remissio, & seria deprecatione pro inimicis, ut mitissimus Deus omnem hīc majestatem, pomar, amplissimam legis gratiam faciat, nec ad regium folium primum coronare athletam velit, sed præveniat, jubeatque pulcherrimam beatitudinem ad ipsas palati valvas, immo extra domus limina prodire, ut felicissimus hic pugil, qui hostes infernissimos ac ipsos interfectorum suos amavit, prope eis & lacrymans & moriens supplicavit, præter legem honorificissimam ad triumphos evocetur. Et hoc est aeterni regis privilegium, iis qui injuriarum volunt esse immemores, concillum. Adeo non male pati, sed male facere, est malum perpeti. Mitissimus David, qui cum ursis & leonibus pugnabat, & vicebat; ille sic strenuus & nullo timore perterritus, cum hostem capitalissimum Saulem sub hasta cuiuspiè non semel teneret, parcer tamen maluit quām occidere, illudque veluti armorum suorum insigne cantabat: Si reddidi retributibus mīhi mala, decidam meritū ab inimicis meis inānu. Fortissimus Paulus qui armatorum cuncos, qui mortem, qui inferos ipsos in certamen vocabat, in inimicos adeo clemens erat & benignus, ut diceret: Male dicimur & benedicimur; persecutionem patimur & sustinemus; blasphemamur & obsecramus.

§. I.

NObilissimum & generosissimum vindicta genus est, ignoscere cum possis ulisci; & longè gloriolios estracendo vincere inimicum, quam respondent do: Honor est homini qui se separat a contentoribus. Ambrosius: Vindicare se, inquit, non est actus fortitudinis, sed abdicationis, & timiditatis: Vincitur ab inimico, non vincit, qui se vindicat. Nec aliter sentit philosophorum principes: Sicut debili est stomachi, ait, cibum duriorem non posse: se conquerere; ita hominis pusillanimitatis est, verbum duriuscum est qui non posse sustinere. Nemo luculentius probat se Chrysostomum esse, quam qui amat inimicum. Virtuti exercenda aut sincerissimo amico est opus, aut aperrimo inimico, cui nemo unquam sic nocuit, ut non magis sibi ipsi. Chrysostomus: Vindicta, inquit, in corde posita, nōcior est viperā. Neque enim minus malum est, ferre injuriam quam inferre. Inimicum feris? te ipsum letaliter jam laſisti. Et hoc est prunas è foco rapere, sed omnium primò sibi manus amburere, dein alios & perfundere. Sic semper prima pars malorum in auctorem suum veritatis interdum etiam novissima, cum sepe in verum sit illus, in quem pernicias parabatur. Quisquis alium odit, primum anima sua vulnus infligit. Qui non diligit, manet in morte. At durum est, quidquid dicant allii, durum est, inimicum amare: Sed erit longè durius inter innumerous inimicos apud inferos ardere. Difficile est diligere quem vix odio dignum censeas: sed difficilis erit audire ab iride clamantem: Abite maledicti in ignem eternum. Numis arduum est, illussum cum finire qui toties levit: Montem non scandet, qui virat ardua: celum fugit, quisquis inimicum odit. Peregrinabundus est hic illuc sepe currimus, subinde deteriores redimus; templorum aras cerā cumularimus, nos interim fascia pectora gerimus; impetrando Jubilao satagimus,

Tom. I.

A nec tamen vindictam urgere desinimus. O mi Christiane, Jubilæum Deus in adiun tuarum vestibulo tibi statuit, tuum facis vel verbulo. Dic: Ignosco, & noxarum omnium veniam impetrasti: Dimittit & dimittetur tibi, nam si tradideris corpus tuum ita ut ardeat, charitatem autem non habueris, etiam erga inimicos, nihil tibi prodest. Dives censetur, qui multos numerat debitores: inimici in te injurii multa tibi debent, ideo ab illis ditefes si velis. Subduo modò ratiunculan, quantum tibi sit aris tui, quantumque alieni: dives es, si non addidis iiii quibus debes. Quot nomina apud Deum contraxisti? & jam negligentiā tuā factus es non solvendo. Quin tu ergo Deum ad debitores tuos remittis, & tua nomina, quā nunquam posses, f. illos expungis? Dimittit & dimittetur tibi. Relinque ximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata solvi. Ingentia tibi debita condonat Deus, si tu alias parvū Notum illud Hieronymi: O formidolosa sententia! si parva fratribus non dimittimus, magna nobis à Deo non dimittuntur. Veniam quam quis haber inimico, hanc à Deo speret.

§. II.

Ergo saltem tui miserere, ô homo, & ne te ipsum oderis, ama inimicum. Ultionis non longa est delectatio, misericordia sempiterna. Noli, obsecro, vinci Prov. 2.5. à malo, sed vince in bono patrum. Si esurierit inimicus tuus, v. 21. ciba illam, si fieri, da ei aquam bibere, prunas enim congregabis super caput ejus, & Dominus reddet tibi. Vince in bono malum. De hac victoriā Chrysostomus: In Olympiis, air, certaminibus Diabolo conferatis lex est, malefaciendo vincere: in stadio Christi, omnino lex est contraria; hīc enim non eum qui percutit, sed qui percutitur, coronari decrevit est. Si manuertudinem exhiberemus, essemus omnibus insuperabiles, nec ulla ad nos injuria pervenire. Ergo, ne dicas: Reddam malum. Exspecta Domum & liberabit te. Nec dicas, quonodo fecit mihi, sic faciam ei. Et cur damno tuo nocere cupis alteri? O canis, quid lapidem mordes? cum manu age que misit lapidem. O bubo, ô cæcē, quid furis in adversarium? dimite eum ut maledicat: Dominus enim præcepit ei ut malediceret tibi. Ad mortem damnatus carnifici non indignatur, sed judici. Et cur, miselle homo, carnificem tu tuum invadis? judicem attende. Deus est, qui tales in te antagonistam immisit, sed bono tuo, plectendis delictis Job 2.1. tuus. Jobo Diabolus nec unum quidem ovinulum ademisset, nisi Deus id permisisset. Dominus dedit, & Dominus etiam absulit, non Diabolus. Non haberes potestatem adversum me illam, nisi tibi datum esset despicer, respondit Pontio Christus. Ideo prouis inimico tu tuo respondet. Plurimi plus inimici profueri quam amicissimi. Tyrannos tolle, non erunt martyres: non sine inimici, tollentur plurimorum premissa. Non minus Diocletianus Ecclesiam ampliavit immanitate & gladio, quām Constantinus liberalitate & auro. Evangelicus ille paterfamilias, voluit frumentum & lolium una surgeret: Sime, inquit, utraque crevere, sed usque ad messem. At nos præproprietate & in perniciem nostram festinantes ingenii homines, ut primum noxiā herbalam conspicamus, mox clamamus: Carduo ad ignem, ad flammam lolium, inimicos ad Orcum. Lentius, ô boni, lenitus; non sic licet ante messem in agros graffari. Tempore messem dicetur messeibus: Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum. Cur ergo vota nostra damnamus ipsi tam malè festinato imputu, quid inimicos ad penas raptamus? hoc genus lolii, falces & ignem non evader, sed nondum est messe. Christus cum suis orare, ac septemplicem petitionem divino patri offerre docuistis, è septenis his petitionibus non sine causa solam illam de condonandis

A 2

nandis

Signum IX. Prædestinationis.

nandis injuriatum debitum reponit, explicavit, & quid A tuisque est, qui non impie reclameret? Mea, Domine, est ultio, & ego retribuam. Opponit iterum Deus: Mibi vindictam: ego retribuam. Obluctatur iterum homo: Mibi vindictam, Domine, ego retribuam: tu nimis es Rom. t.11. exorari facilis, sera nimis tua est ultio. Sic improbissimo v.19. & plurquam temerario atfu, Dei munus invadimus; gladium in inimicos nostros ab ipso stringendum flagitiosè praripiimus; pars læsa cum sumus, judicis severitatem induimus.

§. IV.

Narrat Rufinus Aquileiensis (& complures alii ^{Rufin. l.1.} Gracorum interpres): Ad Sisojum, inquit, ^{v.7.7.} religiosissimum senem, injuriam quidam passus est contumeliam genus, ore, ut sit, tragicō ex-^{n.2.} ponens: Obscoeno, inquit, permite mihi Pater, ut ^{Pelagius} homo sim, & me vindicem. At senex multis apud ^{libell.16.} eum precibus insticit, ne sic homo esse vellet, ut dia-^{n.10.} bolus fieret. Nimis id cura futurum, Deo vin-^{append. Lxx.} dictam omnem permitteret; sat fortē esse hunc ul-^{far. hi.} torem: injuriarum reum divinas manus non evolu-^{n.11.} rum. At ille: Mibi certum est, inquit, hoc ei non con-
donare, nec desistam dum pari reddidero. Cui
senex: Queso te, inquit, homo sis, sed Christianus,
& quid ratio dicit, non quid imperus velit, atten-
de. Et veridicatio, inquit iste, hoc suader, ut ei non
parcatur, qui nec ipse pepercit aliis. Contra Sisojum:
Sed hoc tuum non est, inquit, aut velle, aut facere.
Jus gladii in hac causa penes solum Deum est. Deus ul-^{P. 93. v.1.}
timum Dominus, Deus ultionem liberè egit. Nobis haec
agendi libertas negata est. Et nosci, credo, quid Chi-
ristus non confili sed precepti dederit: inimici non
tantum veniam, sed & preces, amorem, beneficia
deberi. Pater, inquit iste, animus meus commotum
mare est, nec quietum dum me vindicato. Quan-
doquidem ergo, inquit Sisojus, obfirmasti animum,
saltem non praecipita; obscoeno prius oremus. Ambo
similiter genua, & vocem praevit senex, in
haec verba: Deus, tuum nobis auxilium jam non est
necessarium nec ut pro nobis sollicitus sis, rogamus:
nos ipsi omnia curabimus; nostra est ultio, & nos
retribuemus, jámque in eo sumus ut inimicos no-^{P. 10. v.1.}
strorum scabellum pedum nostrorum. Adeo v.1.
perculerunt hominis animum haec verba, ut mox to-
to corpore ad senis genua provolvut, humenibus
oculis promiserit, illatam injuriam nec verbulo à se
vindicandam. Hoc Justi iustorum præceptum est;
haec germana filiorum Dei nota, non gravata dare
veniam offendenti, insuper etiam offendam beneficia
redimere. Vide, inquit Paulus, ne quis malum pro ^{T. 1. v.15.}
malo aliqui reddat, sed semper quod bonum est settam; ^{2.15.}
in invicem & in omnes: nulli malum pro mali reden-^{Rom. 12. v.17.}
tes. Hec Paulus; sed haec Christus apertis etiam lo-^{Luc. 6. v.21.}
gique severius injungit; Vobis, inquit, dico qui audierit vos: ^{3. v.17. v.21.}
dilegit inimicos vestros, beneficia his qui oderant vos: ^{3. v.17. v.21.}
benedicte maledicentibus vobis. Et prout vultus, ut faciant
vobis homines, & vos facite illi similiter. Et si diligitis eos
qui vos diligunt, que vobis est gratia? nam & peccatores
diligentes se diligunt. Et si beneferentis his qui vobis beneficiunt,
que vobis est gratia? Evidenter & peccatores hoc faciunt:
Verumtamen diligite inimicos vestros & erit merces
vestra multa, & eritis filii Altissimi, quia ipse benignus est
super ingratis & malos. Hac quidem justus imperas &
liberaliter promritis, sed, o bone Domino, quā multi sunt qui te non audiunt, nec lex tua apud illos tanti est, ut finem ponant odioi; fatentur nolle
se in istam ignorisci facilitatem effeminaris; nil si-
bi fore jucundius quam præsentis & pari moneta fa-
ctam injuriatum persolvere: atque si optio illis, que
Salomonii, fieret postulandi quod vellent, non fa-^{Reg. 1.}
pientiam

Psal. 118.
v. 96.

Chrys. hom.
2. in epist.
ad Ioh.

Serm. 3. in-
ter 17. hom.

Plaut. in
Pan.
Act. 3. febr.
uli.

Lib. 2. hijs.

Vindicta
Deo relin-
quenda.
Dent. c. 32.
v. 35.

Latium, inquit, mandatum tuum nimis. Verē laetus, quod notos ignotisque, tam benefactores quam hostes, dignos & indignos, inimicos peritus de atque amicos amari præcipit. Nemo torque aurea collo affusā, tam certò se vel divitem, vel doctum, aut nobilem probat, quām certò quis Dei se filium esse demonstrat, qui inimicos amat. Sed quis ita semper apud se est, cū ira fluctus insurgunt, qui non pessimis execrationibus inimicum liberaliter ore devovet? At Christiani est, imperare ira & motos ejusdemmodi fluctus componere. Pulchritus Augustinus: Audisti, air, con-
tinuit: ventus est. Iratus es? fluctus est. Vento igitur flante, fluctu surgente pericitatur navis, pericitatur cor tuum. Auditio convitio vindicari vis, & ecce vindicando te, fecisti naufragium, & quare hoc? quia dormis in te Christus, oblitus es Christum. Nimis excidit tibi Christum, cum crucifigetur, inimicus suis non crucem, sed veniam à patre lacrymis exorasse. En ergo Christus in te dormit, qui pro suis hostibus, non vigilare tantum, sed & morire decuit. Excita ergo in te Christum, & dic tibi ipse: Et qui sum ego ut uinciri me velim? forsitan prius ego mortem, quām inimicus ultionem meam sentiet. Hinc vero migrantem animam repellat à se Christus, qui mansuetudinem docuit non furorem; submissionis præceptor, non ultionis; charitas atque venia magister, non odiorum & vindictæ.

§. III.

Sed sine oculis, sine auribus est ultio, surda & cæ-
sa fertur, quō eam rapit impetus, ut iure priscus
poëta indigneretur:

— Verum ita sunt isti nostri divites
Si quid bene facias, levior pluma est gratia:
Si quid peccatum est, pīmebas iras gerunt.

Nempe plumbeo plerique sunt obclusoque & jacente animo, qui rebus omnibus, praterquam injuriis indormiunt. Qualibet offensionis aura, gratiam avolare jubent & evanescere, contumeliam grandi odio, velut appenso plumbo in pectus altissime demittunt. Date veniam, Christiani, ab ipsis idololatriis superamur: eorum & testimoniorum & exempli nos lapidant, ut supremo mundi die nulla nos futura sit excusatio. Sanè Pompejus Magno non magis laudi datum lego, quod tribus amplissimis triumphis tres orbis terrarum partes complexus sit, quām quid esset, ut Paterculus scribit, amicitarum renax, in offensis exorabilis, in accipiendā satisfactione facilissimus. Augustus Imperator Cinnam necem sibi machinantem vitā donans: O Cina, inquit, iterum tibi vitam do, prius hosti, nunc insidiatori ac parricidae, cūque consulatum obtulit. Vis exitum? Cinnam habuit perpetuū amicissimum, & solus illi heres fuit. Phocion innocentissimus, & Imperator, iam capite damnatus, cūm licet ei venenatum calicem porrexisset, rogatus a cognatis, quidnam ad filium mandaret? Mandato, inquit, ut obliuiscatur hujus poculi, quod ab Atheniensibus propinatum nunc epoto. Julius Cæsar nihil unquam prater injuries oblitus dicitur. At quis nostrū hīc videat aut esse vult obliuiosus? quām firmā plerique omnes memoriā sumus, cūm injuriarum res agitur? Beneficia pulveri, silci verò injuriarum scribimus, manet altā mente repositum. Nemo cedit, nec Deo quidem impetrant. Jam olim Deus vindictam omnem prohibuit, & severè protius edixit: Mea est ultio, & ego retribuam in tempore. Nihilominus quo-

C

D

E

Signum IX. Prædestinationis.

289

pientiam peterent, sed vindictam. Horum nemo non clamaret: Da mihi Domine inimicorum meorum animas; cetera relinquam tibi. Hic germanus vindictæ spiritus est, Dei legem non curare, Dei minas parvi ducere, injuriam non tantum non perferre sed reddere, totam bilam ad unum verbum evovere, furentis ex dolore animi impulsum sequi, votis omnibus inimicum perdere. *Hæc ulciscendi libido, inquit Tertullianus, negotium curat, aut gloria aut malitia; sed gloria ubique vanæ est, & malitia Domino odiosa, hoc quidem loco maximè, quia malum duplcat quod semel factum est.* Quid enim refert inter provocantem & provocatum, nisi quod ille prior in maleficio deprehenditur, iste posterior, uterque laeti Domini reus est. Dominus monet: Verberanti te in faciem, etiam alteram genam obverte. Fatigetur aliena improbitas patientia tua: plus improbus illum cæsi sustinendo; ab eo enim vapularibz cuius gratiæ sustines. Et quem honorem libabimus Domino, si nobis arbitrium defensionis arrogaverimus? Sequester patientia est Deus, si injuriam deposueris penes eum, ultior est: si damnum, restitutor est: si dolorem, medieus est: si mortem, resuscitator est.

§. V.

Sed objicias: Semper ego auditor tantum, nunquam reponam, vexatus torties? Ita, mi Christiane, tu nunquam repones, etiæ conties, etiæ millies vexatus. Si vis esse Dei filius, tuo patri hanc causam committe: tu file & patere. *Noentes peribunt qui te revererunt, & qui gratulati sunt in tua ruinâ punientur. Qui injuriam fecit, recipiet id quod iniquè gestis.* Sed inquis: Injuriam condono, non oblittero, non obliviscor. Ita: hæc tua liberalitas est? nec tu aliam apud Deum quære. Homo homini, inquit Ecclesiasticus, reservat iram, & a Deo querit medelam in hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur? Ipse, dum caro sit, reservat iram, & propitiationem petet a Deo? quis exorabit pro delectu illius? Clementia vanissima fucus est, nolle ulcisci, nec tamen oblivisci velle: si quid donas, ex integro dona, aut celum despera. Nostri, quid minoretur Christus: *Sic & pater meus calcis facit robis, si non remiseritis unujusque fratri suo DE CORDIBVS VESTRIS.* Sed dicas: Ego quidem non difficilis forem ignoscendo: at publicum mihi minus commissum est, impune nemo injuriant mihi fecerit, honorem meum eo defensum. Obscuro, Christiani, non arguatur in tam serio salutis negotio: auferite hæc piæ vocularum ludibria. Munus publicum gerebat & Stephanus, nullum tamen lapidem in hostes regerebat, neque hominem suum ita defendebat, quin sincerissimo pectori clamaret: *Domine Iesu ne statuas illis hoc peccatum.* *Jesu crucifixus, non quâ hominis tantum, sed quâ Dei filius, supplices lacrymas pro hostibus ad patrem mittebat: Pater dimittit illis.* Tantæ majestatis non est illus mortalium, ut turpe sibi putet, injurias presertim proprias ex toto ignorare. *Non queras ultionem, nec memor eris injuria civium tuorum.* Sed nulla, inquis, offensionis cauilla illi nebula non à me data est. Si cauila dediles, injuria non esset quam tolerares; patilis utrumque foget laeti. Quid de causâ disputas? quid Joseph fratribus nocuit, cum somnium suum narravit? & tamen injuriam omnem jam Aegypti rex generolo silentio concoxeris. Sed non est, inquis, levicula injuria que illata mihi est. Quid jam injuria gravitatem exaggeras? nec premium erit exsimium, si dimissa offensio sit levis. Virtute nunquam magnus eris, nisi magnis injuriis exerceras. Hieronymum audi: Deus faber est: inimici lima sunt & mallei, quibus nos ille expurgar sanctosque sculptit. Sed nunc quid cum Paulo tam laudatus, aut cum Christo flagellatus, & in Crucem

A sublatus es? Sed nobilis sum ego, vilis ille hominatio est; & terra filius. O testa Samia! de codem luto es, de quo tuus inimicus, aut paullulum meliore. Si vindictæ libido te vincit, non nobilium es filius, sed pecat. servus est. Ergo potius mentzen novissimorum & definie servus est inimicari. Etsi non vindicem, inquis, ut tamen vindicare me nolim, eam mihi vim facere non possum. *Potius modo velis, sed quādū odis alimentum in animo ministras, quidquid cogitas, merum est absinthium: urticæ, tribulos, scintæ geris in pectori, quibus cruenta conscientia miserissime uritur. Ardeo, inquis, vindictæ. Nisi mature hunc ignem sopias & extinguis, cali januam tibi jam obliterasti, & magnis passibus ad ignes stygios tendis, ubi eternum ardeas.* Porta cali injuriarum perpetuo est, at qui vindicari Eccl. c. 28. *vult, à Domino inveni vindicam, & peccata illius servans v. 1.* servabat. At nulla, inquis, quies mihi est, non somnus, non cibus, aut potus sapienti, dum Mardochæum sedentem video & intactum, dum inimicum talia in me molientem cerno & indemne. Pulchritudo, mi homo, in caput tuum deciperis. Narrat Ezechiel de quibusdam militibus qui posuerunt gladios suos sub capitibus suis, & descendenterunt ad infernum cum armis suis. En novum cervicalis genus, gladium! tali cervicali somnum suum fulcunt omnes vindictæ cupidæ, qui nullam sibi quietem nisi à convitis, à manu, à gladio petunt. Sic primus diaboli discipulus (ita Cainum vocat Basilius) in fratrem jugularice manu ibat, ut extinxerat fratris gloriæ suam tibi stabiliret. Contrarium evenit. Elau, Saul, Antiochus divinam misericordiam non sine lacrymis implorarunt, non audiri. Elau non invenit lucum pœnitentiae, quamvis cum lacrymis inquisisset eam. Ita Saul, ita & Antiochus, ab ariæ misericordia, ad quam configurerant, rejecti, & jure: nec ipsi parcere volebant iis quos inimicos sibi statuerant. *Iudicium sine misericordia fit ei, qui non fecerit misericordiam.* Rex David fœdo lapsi peccatum duplicavit, & libidinem sanguine miserit, quamprimum tamen pœnitentia signum edidit, & vix geminas voculas, Pet. 2. Reg. c. 13. Peccavi Domino, pronunciavit, mox à Nathane audit: *Domino minus peccatum tuum transfluit.* Quoties Antiochus peccasse se fallas, non sine grandi gulatu clementiam N. Cur Antiochus minis imploravit, templo donaria vovit, emendatissi non fuit mos mores in reliquam vitam promisit. Sed repulsa exauditus, tulit. Nec mirum: longè alter Hebreus ille rex, & David alter Asyrius tyrannus iste, in adversarios se gefxit. David nullo regum inferior bellando & vincendo; omnibus tamen longè superior pœncendo, ut qui nihil minus sibi voluerit facere, quam ulcisci; benignior vel in hostes suos, quam in suos cives Antiochus, qui non nisi gladios, ignes, sanguinem, ultiōnem, cades spirabat.

§. VI.

Agrorū medici non deserunt, donec videat prostratas vires ad tumbam satiscere. Est tamen morbi genus, cuius primo intuitu medicus dicat: Sepulchrum aperite, hic homo moritur. Ita prorsus, licet nullius improbi hominis desperanda sit salus, dum exhalat, in hoc tamen agititudinis genere, cum putrida viscera felle natant, cum animus odiis & vindictæ cupiditer laborat, aperit Joannes Apostolus pronuntiat: *Sepulchrum aperite huic misero; est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget quis; raro relipscunt qui semel obstinarunt animum in vindictam. Non est sensus, Eccl. c. 21. ubi est amaritudo. Sed etiæ clament omnes sapientes, minentur omnes prophetæ, tortentur omnes angeli, ut sepulta injuriarum memoria, in muros amplexus ruamus, adhuc tamen audacissime conciliationem omnem aversamur, adhuc talionem postulamus. Sapientium denique omnium sapientissimus homo, pro-*

A a 3 phetarum

phetarum doctor, rex angelorum, auctoritate maximâ, potestate summa venit, non ut fraudet hanc unionem, sed ut præcipiat; non ut confundat offerat, sed ut legem sigat, & adhuc impudentissime refragamur. Audite Christum regem præcientem, audire relutantes subditos: Stat Christus & patri nomine imperat: Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Stant rebelles subdit & clamant: O Christe, frustra hac dicas, frustra imperas. Vobis dico, vobis Christiana. Nos ab Iudeis in hoc stamus; non auditis Christi. Diligite inimicos vestros. Vix illus est qui obtemperet. Ego autem dico vobis, non resistere malo. Ignavi dicemur & imbellis. Oratio pro persequentibus & calumniantibus vos. Rara est haec oratio & nimis frigida. Vt si quis filii Parisi vestri qui in celo est. Natus caro venalis est hic titulus. Benefacite his qui oderunt vos. Contra naturam, Domine, imperas; manda faciliora. Dimittite & dimittetur vobis. Non possumus, ut scias Christe, non possumus, hoc est nolumus iram cohibere, dentes restringere, manum contineare: & quis cogitationibus imperet? Si dimisseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis pater reser caelis delicta reser. Parati sumus perire, modo simul pereat inimicus.

Matt. c. 5.
v. 44.
Luc. c. 6.
v. 27.

Matt. c. 5.
v. 39.
Ibid. v. 45.
Ibid.

Ibid. v. 44.

Luc. c. 6.
v. 37.

Matt. c. 6.
v. 14.

Qui ini-
mico non
remittunt
ad inferos
properant

O Christiani, adeōne cælum odistis, ut sic velis remisque ad inferos properatis? Ubi vestrum illud, Dimittite nobis debita nostra sicut & nos dimittimus? aut ergo inimici vobis vestri amandi sunt, aut totius vobis ipsi laqueum iugicatis, quoties hoc à Deo postulatis? Sicut nos alii dimittimus, ita tu nobis, ô Deus, dimitt. Sed nos nihil condonamus, omnia vindicatum, omnia inimis punitum, odio implacabili. Ergo & tu in nobis nil impunitum relinque. Impiorum est hoc ingenium non prædestinaturum; nam hi cum graviter laidi non possunt quia clament: Pater dimitt illis, Ne statuas illis hoc peccatum; Ego omnia condono, omnia remitto, nihil ulturus. Haec voces prædestinationum sunt. Sed priusquam finiam, obsecro vos omnes, qui haec legiris, nec tamen inimicos diligitis, creditisne haec vera esse? vera, dicitis, nisi Veritas mentiri & Christus decipere potuerit. Si ergo vera sint ista, uti sunt verissima: que tandem impia haec est coniunctio, quae haec tam oblitima divina legis irrisio, quis iste tam protervas jubentis Dei contemptus? Clamat Christus & præcipit: Ignoscere, dimittite, diligite, non amicos tantum, sed & quoscunque inimicos. Adhuc vestra stat percivacia, adhuc inimicos oditis? nondum ignoscitis, nondum malevolos obrectatores amatis? nec tantum apud vos Christus? nec tantum est Deus? nec tanti cælum est, & æterna salus? & needum extorqueri à vobis potest vel unicum, fed seruum & ex peccatore promptum verbum? Ignoscere, dimitto; condonet Deus, quidquid in me à quounque peccatum est. Adhuc, faxa statis sine senfu, sine voce, sine motu ullo ad veniam? adhuc ferreus vestus animus spirat vindictam? adhuc clamatis: Inimico mala crux, inimico mala omnia? adhuc vociferamini: Inimicus ultio, inimicus mors, inimicus omnes diræ? Ergo a fine in inimicum durant odia? ergo necdum imperantem Christum auditis? Ita jam, ita vos tales Christiani, quounque liber viæ, non errabitis: securè & certè, ad illud quod tenditis, diaboli regnum pervenire. Ita compresis oculis, ad inferos jam quævis semita vos ducet: ad hunc via terminum non certius itur quam errando. Et certissimum est effatum istud: Non potest amare Deum, qui non cessat odisse inimicum.

X. PRÆDESTINATIONIS

SIGNS V M.

S I M B O L V M X.

FLAGELLO ET VIRGIS monstratur Detestatio præ- Symbo-
territorium peccatorum. Facinus abominabile judicat hunc X.
esse Augustinus, præteritorum peccatorum meminisse. Detesta-
rio, præ-
torum
Augustinus verè affirmit: Qui peccatum suum cudit, nec
corrigit, peccata solidat, non tollit. Lugens David de se Lib. f. deliq.
pronunciat: Peccatum meum contra me est semper: ideo-
que Deum tam efficiunt rogat; Cor mundum crea in me
Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis. Beati
qui sic lugent & odio tam generolo peccata derelictan-
tur, hoc ipsum dolentes quod non fati dolant; ex
hoc ipso tristes, quod minus quam par sit tristitum.
Et hec que secundum Deum tristitia est, penitentiam in fa-
lolum stabilem operatur. In stabilem salutem, inquit Apo-
stolus, quod attentissime considerandum. Multi salu-
tem per penitentiam recuperant, sed heu non stabili-
tem salutem. Ideo Christus differuntur monet: Nisi Luc. c. 13,
penitentiam habueritis, omnes similiter peribitis: explicare v. 3.
præcipit, non agendam tantum, sed habendam esse Peniten-
tia non so-
ciæ, que reuinendam. Nec enim ut stat-
temporis mutuum, quaerenda est penitentia, non
transvolare permittenda, sed certo perseverandi pro-
benda, fed ha-
posito firmando. Ita D. Thomas Aquinas: Vera, in
reuinenda
quit, & sera penitentia, non tantum à peccatis praeteritis Par. 3. q. 48.
expiat, sed etiam preservat à futuri. Non habet peniten-
tiā, qui non haberet propositum firmissimum non am-
plius in priores noxas relabendi.

§. I.

Christus paralytico, quem sanarat, præcepit lectu- team. 1.
& ambulabat. Occasiones peccati cavenda, tollenda,
removenda sunt, & sic ad honesti rectique metam
currentum. Evangelicus prodigus extremam fame ta-
bescens: Surgam, inquit, & ibo ad patrem meum. Nec Lm. c. 15,
tantum dixit iturum le, sed ivit. Et surgens venit ad pa- v. 18.
rem suum. Hic plorique omnes & manuū & pedum ibid. v. 19.
usum nostrum culpam amittimus. Lingui valemus, non
opere: ore strenuū, languidi manu. Arcum intendimus,
nee tamen sagitam emittimus: proponimus facturos,
non facimus. Post commissas noxas gemimus; sed ne
committamus, oscitante cavemus. Nimur vulnus
obducum cupimus, & sanguinem non sistimus; pec-
catis medlam admovemus, & affectum ad ea, non tol-
limus. Differendo & procrastinando senescimus. Ita
dum proponimus & promittimus, abit vita, & inter
merum & pigrum velle, tota evanescit. Sic demum in
longis nos propotius mors deprehendit, ridetque tor-
antis voluisse facere, fecisse nubquam. Augustinus olim Lib. 8. Cap.
talis, sed non diu talis, mature fecit idque ante senium, f. 11.
quod videt sibi esse facendum. Diebam, inquit, apud
me intus: ecce modis fiat, modis fiat. Et cum verbo jam ibam
in placitum, jam penè faciebam & non faciebam, nec tamen re-
labebam in pristina, sed de proximo stabam & respirabam. Re-
tinebat me nube nigarum & vanitates vanitatum, antiqua
amicus mee, & succidebat vestem meam carnem & submu-
murabant: Dimitisse nos? Dimitit coram & excusit ju-
gum; vitam priorem omnem sic detestatus est, ut aliam
viveret.

§. II.

Nos sepe quidem meliorem vitam incipiimus, sed
hoc tantum; nec telam hanc perterritus, in ce-
ptis

Signum X. Prædestinationis.

283

pris non modo non pergimus, sed in antiquam filiam redimus. Sunt, quis dubitet, multorum pii co-natus, sanctorum cogitationes, optima consilia, castissima proposita: sed plerique Athentenses sumus, optimè de-cernimus, pessimè exequimur, aut certè in exequendo non perfissimus. Modos vivendi honestissimos ac planè salutares nobis prescribimus, sed cuius mox radio molestia que cedimus: sanctorum proponimus & grandia, sed ubi rebellem carnem, invitantes socios, allicientem Demonem sentimus, non inviti manus damus, & ad priores vita fordes, nos retrahi non prohibemus, inflati-bili profutus & nimium brevi pœnitentia. Precrevisti, mi optime Christiane, vitam iniitueri castiorum, occa-siones cavere, oculis in amore ducibus imperare, car-nis petulantiam edomare? rectè. Cœpisti verecundè lo-quì paginas imputas averari? pulchre. Propositi bi-lem substringere, & ira moderari, omne odium depo-nere, invidiam omnem animo pellere? optimè. Instrui-sti lingua coœrcere, silere cum aliis verbis detrahunt, B sustinere cum dicti erit lacessire? omnia præclarè, & ad normam verae pœnitentia. Quanto vero præclarius, in hoc vite curieulo perseverare? quam multi se heri con-tinuerunt, lingua & libidinem represserunt, iram fre-gerunt, seipso vicerunt, qui se hodie in priorem vita licentiam effundunt, lingua & libidinis jugum subeunt, ita habens solvant, virtus ut ante serviant. Non est vera, quæ non est firma & stabili pœnitentia, inconfitans haec & desulteria mentis levitas est. O quales gladiatores sumus, qui docet quidem ventilamus, crudite preludimus, sed cum mucrone pugnatorio utendum, cum in gradu standum, & celestes iœtus delendi sunt, ignavi recedi-mus, & vulnera in statu evitanda, in abitu accipimus. O quales surfores nos, qui primo intere brachia jaetamus, pedes incitamus, pœne jam sudamus: paullò pœst, ante via medium hæremus, deficimus, succumbimus. Ah! quies præclaras conamus, inchoamus cum laude, per-gimus aliquamdiu sœp bonâ, languemus paullatim, cadi-mus tandem, jacemus in fine. Arbor fructa flore suo triuphat, & fructus promittit, nisi proferat. Architec-tus fundamenta incassum jacit, si ea non in parietes & muros excrescant. Quid navarchum juvat malum eri-gere, antemas aptare, vela explicare, applicare remi-ges, si littore navim non solvat, aut ad litus quām pri-mū redeat? Ita nos cum architectis fundamenta jaci-mus, & nullum surgit ædificium: cum oratoribus crebò exordimur, vix unquā peroramus: sepe vela damus cum nauis, sed ingruente procella, ad litus, unde solvens, redimus. Illud nobis in ore continuum: Volo facere, vo-lo me emendare, nihil facimus, nunquam serio emenda-mus. Per Sacramenta ritè percepta carceribus quidem evolamus, sed medio curtu frangimus, cadimus, jace-mus. Et jam nullum amplius exeat argumentum pro-missi nostri quod fecimus, aut divini epuli quod acce-ssimus. Ita quām memores injuriarum sumus, tam obli-vio propitorum nostrorum. Prudentissimum ani-malium censetur homo, at sibi stultissimum videri, aje-bat Polybius. Nam ceteræ animates ubi semel offend-erint, carent; non vulpes ad laqueum, lupus ad fo-veam, canis ad fustem temerè redibunt: solus homo ab-avo in avum peccat ferè in iisdem incautum, obli-vo sum animal.

S. III.

¶ 47. ¶ 7. Hoc 2. 3. 9. 7. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

Per Iisiam queritur Deus: Non posuisti hac super cor tuum (o anima) neque recordata es novissimi tui. Et dixi, cum facisti hac omnia, ad merevertore, & non est reversa. Pa-mbito, inquit Bernardus, sine correccióne non proderit. Unus adficans & unus destruens, quid prodest enim nisi labor quenam baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, nihil pro-sic layatio eius. Veræ pœnitentia comes est corrēctio, ut jam coërcetas gulam, jugules luxuriam, superbiam de-

A primas, & facias servire corpus sanctitati, quod iniqui-tati ante tervierat. Hęc nos omnia facturos pollicemur: vix dies abit, sępe nec hora, & jam pollicitorum oblitii, redimus ad ingenium, & quod Iisias deplorat, è salubri. *¶ 12.* *¶ 13.* *¶ 14.* *¶ 15.* *¶ 16.* *¶ 17.* *¶ 18.* *¶ 19.* *¶ 20.* *¶ 21.* *¶ 22.* *¶ 23.* *¶ 24.* *¶ 25.* *¶ 26.* *¶ 27.* *¶ 28.* *¶ 29.* *¶ 30.* *¶ 31.* *¶ 32.* *¶ 33.* *¶ 34.* *¶ 35.* *¶ 36.* *¶ 37.* *¶ 38.* *¶ 39.* *¶ 40.* *¶ 41.* *¶ 42.* *¶ 43.* *¶ 44.* *¶ 45.* *¶ 46.* *¶ 47.* *¶ 48.* *¶ 49.* *¶ 50.* *¶ 51.* *¶ 52.* *¶ 53.* *¶ 54.* *¶ 55.* *¶ 56.* *¶ 57.* *¶ 58.* *¶ 59.* *¶ 60.* *¶ 61.* *¶ 62.* *¶ 63.* *¶ 64.* *¶ 65.* *¶ 66.* *¶ 67.* *¶ 68.* *¶ 69.* *¶ 70.* *¶ 71.* *¶ 72.* *¶ 73.* *¶ 74.* *¶ 75.* *¶ 76.* *¶ 77.* *¶ 78.* *¶ 79.* *¶ 80.* *¶ 81.* *¶ 82.* *¶ 83.* *¶ 84.* *¶ 85.* *¶ 86.* *¶ 87.* *¶ 88.* *¶ 89.* *¶ 90.* *¶ 91.* *¶ 92.* *¶ 93.* *¶ 94.* *¶ 95.* *¶ 96.* *¶ 97.* *¶ 98.* *¶ 99.* *¶ 100.* *¶ 101.* *¶ 102.* *¶ 103.* *¶ 104.* *¶ 105.* *¶ 106.* *¶ 107.* *¶ 108.* *¶ 109.* *¶ 110.* *¶ 111.* *¶ 112.* *¶ 113.* *¶ 114.* *¶ 115.* *¶ 116.* *¶ 117.* *¶ 118.* *¶ 119.* *¶ 120.* *¶ 121.* *¶ 122.* *¶ 123.* *¶ 124.* *¶ 125.* *¶ 126.* *¶ 127.* *¶ 128.* *¶ 129.* *¶ 130.* *¶ 131.* *¶ 132.* *¶ 133.* *¶ 134.* *¶ 135.* *¶ 136.* *¶ 137.* *¶ 138.* *¶ 139.* *¶ 140.* *¶ 141.* *¶ 142.* *¶ 143.* *¶ 144.* *¶ 145.* *¶ 146.* *¶ 147.* *¶ 148.* *¶ 149.* *¶ 150.* *¶ 151.* *¶ 152.* *¶ 153.* *¶ 154.* *¶ 155.* *¶ 156.* *¶ 157.* *¶ 158.* *¶ 159.* *¶ 160.* *¶ 161.* *¶ 162.* *¶ 163.* *¶ 164.* *¶ 165.* *¶ 166.* *¶ 167.* *¶ 168.* *¶ 169.* *¶ 170.* *¶ 171.* *¶ 172.* *¶ 173.* *¶ 174.* *¶ 175.* *¶ 176.* *¶ 177.* *¶ 178.* *¶ 179.* *¶ 180.* *¶ 181.* *¶ 182.* *¶ 183.* *¶ 184.* *¶ 185.* *¶ 186.* *¶ 187.* *¶ 188.* *¶ 189.* *¶ 190.* *¶ 191.* *¶ 192.* *¶ 193.* *¶ 194.* *¶ 195.* *¶ 196.* *¶ 197.* *¶ 198.* *¶ 199.* *¶ 200.* *¶ 201.* *¶ 202.* *¶ 203.* *¶ 204.* *¶ 205.* *¶ 206.* *¶ 207.* *¶ 208.* *¶ 209.* *¶ 210.* *¶ 211.* *¶ 212.* *¶ 213.* *¶ 214.* *¶ 215.* *¶ 216.* *¶ 217.* *¶ 218.* *¶ 219.* *¶ 220.* *¶ 221.* *¶ 222.* *¶ 223.* *¶ 224.* *¶ 225.* *¶ 226.* *¶ 227.* *¶ 228.* *¶ 229.* *¶ 230.* *¶ 231.* *¶ 232.* *¶ 233.* *¶ 234.* *¶ 235.* *¶ 236.* *¶ 237.* *¶ 238.* *¶ 239.* *¶ 240.* *¶ 241.* *¶ 242.* *¶ 243.* *¶ 244.* *¶ 245.* *¶ 246.* *¶ 247.* *¶ 248.* *¶ 249.* *¶ 250.* *¶ 251.* *¶ 252.* *¶ 253.* *¶ 254.* *¶ 255.* *¶ 256.* *¶ 257.* *¶ 258.* *¶ 259.* *¶ 260.* *¶ 261.* *¶ 262.* *¶ 263.* *¶ 264.* *¶ 265.* *¶ 266.* *¶ 267.* *¶ 268.* *¶ 269.* *¶ 270.* *¶ 271.* *¶ 272.* *¶ 273.* *¶ 274.* *¶ 275.* *¶ 276.* *¶ 277.* *¶ 278.* *¶ 279.* *¶ 280.* *¶ 281.* *¶ 282.* *¶ 283.* *¶ 284.* *¶ 285.* *¶ 286.* *¶ 287.* *¶ 288.* *¶ 289.* *¶ 290.* *¶ 291.* *¶ 292.* *¶ 293.* *¶ 294.* *¶ 295.* *¶ 296.* *¶ 297.* *¶ 298.* *¶ 299.* *¶ 300.* *¶ 301.* *¶ 302.* *¶ 303.* *¶ 304.* *¶ 305.* *¶ 306.* *¶ 307.* *¶ 308.* *¶ 309.* *¶ 310.* *¶ 311.* *¶ 312.* *¶ 313.* *¶ 314.* *¶ 315.* *¶ 316.* *¶ 317.* *¶ 318.* *¶ 319.* *¶ 320.* *¶ 321.* *¶ 322.* *¶ 323.* *¶ 324.* *¶ 325.* *¶ 326.* *¶ 327.* *¶ 328.* *¶ 329.* *¶ 330.* *¶ 331.* *¶ 332.* *¶ 333.* *¶ 334.* *¶ 335.* *¶ 336.* *¶ 337.* *¶ 338.* *¶ 339.* *¶ 340.* *¶ 341.* *¶ 342.* *¶ 343.* *¶ 344.* *¶ 345.* *¶ 346.* *¶ 347.* *¶ 348.* *¶ 349.* *¶ 350.* *¶ 351.* *¶ 352.* *¶ 353.* *¶ 354.* *¶ 355.* *¶ 356.* *¶ 357.* *¶ 358.* *¶ 359.* *¶ 360.* *¶ 361.* *¶ 362.* *¶ 363.* *¶ 364.* *¶ 365.* *¶ 366.* *¶ 367.* *¶ 368.* *¶ 369.* *¶ 370.* *¶ 371.* *¶ 372.* *¶ 373.* *¶ 374.* *¶ 375.* *¶ 376.* *¶ 377.* *¶ 378.* *¶ 379.* *¶ 380.* *¶ 381.* *¶ 382.* *¶ 383.* *¶ 384.* *¶ 385.* *¶ 386.* *¶ 387.* *¶ 388.* *¶ 389.* *¶ 390.* *¶ 391.* *¶ 392.* *¶ 393.* *¶ 394.* *¶ 395.* *¶ 396.* *¶ 397.* *¶ 398.* *¶ 399.* *¶ 400.* *¶ 401.* *¶ 402.* *¶ 403.* *¶ 404.* *¶ 405.* *¶ 406.* *¶ 407.* *¶ 408.* *¶ 409.* *¶ 410.* *¶ 411.* *¶ 412.* *¶ 413.* *¶ 414.* *¶ 415.* *¶ 416.* *¶ 417.* *¶ 418.* *¶ 419.* *¶ 420.* *¶ 421.* *¶ 422.* *¶ 423.* *¶ 424.* *¶ 425.* *¶ 426.* *¶ 427.* *¶ 428.* *¶ 429.* *¶ 430.* *¶ 431.* *¶ 432.* *¶ 433.* *¶ 434.* *¶ 435.* *¶ 436.* *¶ 437.* *¶ 438.* *¶ 439.* *¶ 440.* *¶ 441.* *¶ 442.* *¶ 443.* *¶ 444.* *¶ 445.* *¶ 446.* *¶ 447.* *¶ 448.* *¶ 449.* *¶ 450.* *¶ 451.* *¶ 452.* *¶ 453.* *¶ 454.* *¶ 455.* *¶ 456.* *¶ 457.* *¶ 458.* *¶ 459.* *¶ 460.* *¶ 461.* *¶ 462.* *¶ 463.* *¶ 464.* *¶ 465.* *¶ 466.* *¶ 467.* *¶ 468.* *¶ 469.* *¶ 470.* *¶ 471.* *¶ 472.* *¶ 473.* *¶ 474.* *¶ 475.* *¶ 476.* *¶ 477.* *¶ 478.* *¶ 479.* *¶ 480.* *¶ 481.* *¶ 482.* *¶ 483.* *¶ 484.* *¶ 485.* *¶ 486.* *¶ 487.* *¶ 488.* *¶ 489.* *¶ 490.* *¶ 491.* *¶ 492.* *¶ 493.* *¶ 494.* *¶ 495.* *¶ 496.* *¶ 497.* *¶ 498.* *¶ 499.* *¶ 500.* *¶ 501.* *¶ 502.* *¶ 503.* *¶ 504.* *¶ 505.* *¶ 506.* *¶ 507.* *¶ 508.* *¶ 509.* *¶ 510.* *¶ 511.* *¶ 512.* *¶ 513.* *¶ 514.* *¶ 515.* *¶ 516.* *¶ 517.* *¶ 518.* *¶ 519.* *¶ 520.* *¶ 521.* *¶ 522.* *¶ 523.* *¶ 524.* *¶ 525.* *¶ 526.* *¶ 527.* *¶ 528.* *¶ 529.* *¶ 530.* *¶ 531.* *¶ 532.* *¶ 533.* *¶ 534.* *¶ 535.* *¶ 536.* *¶ 537.* *¶ 538.* *¶ 539.* *¶ 540.* *¶ 541.* *¶ 542.* *¶ 543.* *¶ 544.* *¶ 545.* *¶ 546.* *¶ 547.* *¶ 548.* *¶ 549.* *¶ 550.* *¶ 551.* *¶ 552.* *¶ 553.* *¶ 554.* *¶ 555.* *¶ 556.* *¶ 557.* *¶ 558.* *¶ 559.* *¶ 560.* *¶ 561.* *¶ 562.* *¶ 563.* *¶ 564.* *¶ 565.* *¶ 566.* *¶ 567.* *¶ 568.* *¶ 569.* *¶ 570.* *¶ 571.* *¶ 572.* *¶ 573.* *¶ 574.* *¶ 575.* *¶ 576.* *¶ 577.* *¶ 578.* *¶ 579.* *¶ 580.* *¶ 581.* *¶ 582.* *¶ 583.* *¶ 584.* *¶ 585.* *¶ 586.* *¶ 587.* *¶ 588.* *¶ 589.* *¶ 590.* *¶ 591.* *¶ 592.* *¶ 593.* *¶ 594.* *¶ 595.* *¶ 596.* *¶ 597.* *¶ 598.* *¶ 599.* *¶ 600.* *¶ 601.* *¶ 602.* *¶ 603.* *¶ 604.* *¶ 605.* *¶ 606.* *¶ 607.* *¶ 608.* *¶ 609.* *¶ 610.* *¶ 611.* *¶ 612.* *¶ 613.* *¶ 614.* *¶ 615.* *¶ 616.* *¶ 617.* *¶ 618.* *¶ 619.* *¶ 620.* *¶ 621.* *¶ 622.* *¶ 623.* *¶ 624.* *¶ 625.* *¶ 626.* *¶ 627.* *¶ 628.* *¶ 629.* *¶ 630.* *¶ 631.* *¶ 632.* *¶ 633.* *¶ 634.* *¶ 635.* *¶ 636.* *¶ 637.* *¶ 638.* *¶ 639.* *¶ 640.* *¶ 641.* *¶ 642.* *¶ 643.* *¶ 644.* *¶ 645.* *¶ 646.* *¶ 647.* *¶ 648.* *¶ 649.* *¶ 650.* *¶ 651.* *¶ 652.* *¶ 653.* *¶ 654.* *¶ 655.* *¶ 656.* *¶ 657.* *¶ 658.* *¶ 659.* *¶ 660.* *¶ 661.* *¶ 662.* *¶ 663.* *¶ 664.* *¶ 665.* *¶ 666.* *¶ 667.* *¶ 668.* *¶ 669.* *¶ 670.* *¶ 671.* *¶ 672.* *¶ 673.* *¶ 674.* *¶ 675.* *¶ 676.* *¶ 677.* *¶ 678.* *¶ 679.* *¶ 680.* *¶ 681.* *¶ 682.* *¶ 683.* *¶ 684.* *¶ 685.* *¶ 686.* *¶ 687.* *¶ 688.* *¶ 689.* *¶ 690.* *¶ 691.* *¶ 692.* *¶ 693.* *¶ 694.* *¶ 695.* *¶ 696.* *¶ 697.* *¶ 698.* *¶ 699.* *¶ 700.* *¶ 701.* *¶ 702.* *¶ 703.* *¶ 704.* *¶ 705.* *¶ 706.* *¶ 707.* *¶ 708.* *¶ 709.* *¶ 710.* *¶ 711.* *¶ 712.* *¶ 713.* *¶ 714.* *¶ 715.* *¶ 716.* *¶ 717.* *¶ 718.* *¶ 719.* *¶ 720.* *¶ 721.* *¶ 722.* *¶ 723.* *¶ 724.* *¶ 725.* *¶ 726.* *¶ 727.* *¶ 728.* *¶ 729.* *¶ 730.* *¶ 731.* *¶ 732.* *¶ 733.* *¶ 734.* *¶ 735.* *¶ 736.* *¶ 737.* *¶ 738.* *¶ 739.* *¶ 740.* *¶ 741.* *¶ 742.* *¶ 743.* *¶ 744.* *¶ 745.* *¶ 746.* *¶ 747.* *¶ 748.* *¶ 749.* *¶ 750.* *¶ 751.* *¶ 752.* *¶ 753.* *¶ 754.* *¶ 755.* *¶ 756.* *¶ 757.* *¶ 758.* *¶ 759.* *¶ 760.* *¶ 761.* *¶ 762.* *¶ 763.* *¶ 764.* *¶ 765.* *¶ 766.* *¶ 767.* *¶ 768.* *¶ 769.* *¶ 770.* *¶ 771.* *¶ 772.* *¶ 773.* *¶ 774.* *¶ 775.* *¶ 776.* *¶ 777.* *¶ 778.* *¶ 779.* *¶ 780.* *¶ 781.* *¶ 782.* *¶ 783.* *¶ 784.* *¶ 785.* *¶ 786.* *¶ 787.* *¶ 788.* *¶ 789.* *¶ 790.* *¶ 791.* *¶ 792.* *¶ 793.* *¶ 794.* *¶ 795.* *¶ 796.* *¶ 797.* *¶ 798.* *¶ 799.* *¶ 800.* *¶ 801.* *¶ 802.* *¶ 803.* *¶ 804.* *¶ 805.* *¶ 806.* *¶ 807.* *¶ 808.* *¶ 809.* *¶ 810.* *¶ 811.* *¶ 812.* *¶ 813.* *¶ 814.* *¶ 815.* *¶ 816.* *¶ 817.* *¶ 818.* *¶ 819.* *¶ 820.* *¶ 821.* *¶ 822.* *¶ 823.* *¶ 824.* *¶ 825.* *¶ 826.* *¶ 827.* *¶ 828.* *¶ 829.* *¶ 830.* *¶ 831.* *¶ 832.* *¶ 833.* *¶ 834.* *¶ 835.* *¶ 836.* *¶ 837.* *¶ 838.* *¶ 839.* *¶ 840.* *¶ 841.* *¶ 842.* *¶ 843.* *¶ 844.* *¶ 845.* *¶ 846.* *¶ 847.* *¶ 848.* *¶ 849.* *¶ 850.* *¶ 851.* *¶ 852.* *¶ 853.* *¶ 854.* *¶ 855.* *¶ 856.* *¶ 857.* *¶ 858.* *¶ 859.* *¶ 860.* *¶ 861.* *¶ 862.* *¶ 863.* *¶ 864.* *¶ 865.* *¶ 866.* *¶ 867.* *¶ 868.* *¶ 869.* *¶ 870.* *¶ 871.* *¶ 872.* *¶ 873.* *¶ 874.* *¶ 875.* *¶ 876.* *¶ 877.* *¶ 878.* *¶ 879.* *¶ 880.* *¶ 881.* *¶ 882.* *¶ 883.*

Signum XI. Prædestinationis.

Prædesti-
nati Dei
semel of-
fensi non-
quam obli-
viscuntur.
scit usque ad perfectum diem, peccat; prædestinati sic de-
testantur, ut ea penitus aversentur; non tutum arbitran-
tur, hunc cum Deo lusum reciprocare, ut peccata com-
missa defleant hodie, cras iterum deflenda committant.
Dei semel offensi nunquam obliviscuntur, nec sine ge-
mitu recordantur condonata offensa. Hinc amplissi-
mam à Deo gratiam ineunt. Offensum se Deus obli-
vicit, si nos offensi cum dolore recordemur.

XI. PRÆDESTINATIONIS

SIGNVM.

SYMBOLVM XI.

Symbo-
lum XI.
Voluntatis
in bonum
propenso.
Psal. 1.18.
v. 10.6.
1.10.3.
v. 21.

Atq[ue] ad sit-

signum re-

probatio-

nis.

Atq[ue] ad v. 7.

Psal. 3.9.
v. 7.8.

Serm de-

qua.deb.

Diss. 3.6.26.

1. Machab.

3. v. 1.8.

& 6.0.

Loc. cit.

v. 6.0.

Atq[ue] ad

v. 2.2.

Atq[ue] ad

v. 1.3.

<p

Signum XII. Prædestinationis.

285

illí constantissimè nolunt, quod Deum aversari sciunt & nolle. Ita hi tales, quidquid desiderant, imperant, quandoquidem non aliud unquam desiderant, quam ut ad unam & unicam Dei voluntatem se conforment. Sciant enim quam verè Hieronymus de obitu Blæfilla scripsit ad Paulam: Bonus est Deus, & omnia qua bonus facit, bona sibi necesse est. Nec illi bona voluntatis homines pro malo habent quidquid à bono Deo est. Sani sunt? gratias referunt conditori. Langueunt? & in hoc Domini sui voluntatem agnoscunt & laudant. Charorum orbitas irrigatur? plangunt quod accidit; sed quia sic placere norunt Dominum, animo sustinent æquissimum. Unicus rapitur filius? durum quidem, sed tolerabile; quia suscitul ille qui dedit. Imminet dura pauperies, aut gravior pauperie morbus? contemptus affligit aut contumelia? injuriarum agmen lacessit? alias sibi voces elabi non finiunt quam illatas: Sieur Domino placuit, factum est, ita bene factum; etiam in hoc ludentur Deus. Benedictus Deus in æternum. Hac bonâ volelunrate, velut anchorâ stabiles supremam expectant horam, breve putant omne malum, quod finis melior subsequetur.

A stiane, ad castra vocanur, & ad confictus ab eo, qui legem dedit. Legem non servabit, quisquis contra legis hostes pugnare detrectaverit. Carnem suam nemmo vici blandientem: suadentem Diabolum, Mundum seu blandientem, seu facientem sine pugna nemmo supererat; resistendum est & lucrandum cum omni affectu, quem hostes divinae legis concirant. Qui suis solium noxis irascitur, & affectibus indulget, is male arboris ramos amputat, sed salvâ radice: rami repullulabunt. Ita Christofomus Christi verba expendens: *Quo videlicet mulierem ad concupiscendum eam, jam Matth. c. 5; machatus est eam in corde suo. Non modo, inquire, mortuorum, sed & morbi radicem eruerit Christus. Radix adulterii concupiscentia est, sicut radix mali.*

concupiscentia est impudica. Quare non solum dureti
pletice adulterium, sed & concupiscentiam, matrem sc̄enit
adulterii. Ita non tantum cedes prohibet, sed & impudica
iram ad illas ducem, sed & contumeliose verba ira fe-
menta. Iracundia & amor, duo violentissimi affectus
sunt, nec leges admittunt, nisi serias & severas; blan-
dis praeceptiunculis vix emendantur. Ira non aliorum
victorum more sollicitat animum, sed abducit, inquit prae-
cipit. Et quamvis nemo velit tam graviter ferire ho-
stem, ut manum in vulnere relinquat, sequitur ab iactu re-
vocare non possit: tale tamen telum est ira, vix retrahit. Ira est te-
tur cum longius excurreat cœperit. Ira non abhorret, cum quod
ab illo feelere, & si quem fibi deslinatur sive fulmi-
nit, tangendum, non nisi terali plágâ lenitur. Iracundus,

velut pyrites lapis, quacunque sui parte cum silice col-
lidatur, ignem vomit. *Vix iracundia provocat risus*, & qui
ad indignandum facilis est, erit ad peccandum pro-
elictior. *Ira & furor utraque execrabilia*. Et vix illa pessis
humano generi pluris stetit. Nam virum stultum inter-
fici iracundia, & parvulum occidit invidio. Itaque fratres
amantissimi, inquit Augustinus, ne, obsecro, tantum ma- Prov. e. 29.
v. 18.
lum nobis inducamus; anima morbum, rationis tenebras, Eccl. e. 27.
v. 33.
Deo alienacionem, oblivionem familiaritatis, principium bel- Civ. e. 6.
lorum, plenitudinem calamitatum, demonum pessimum. Qui
quidem tandem magis caverendum est, quod plures quotidiane invadit. In
omnes personas, inquit Seneca, ~~exercit~~ affectus: tam ex Epist. 18.
amore nascitur, quam ex odio: non minus inter serua quam in-
ter lusus & jocos. Non interres ex quā magna causā nascar-
tur sed in qualem perveniat animum. Sic igitur non refert quam
nagus, sed quā incidat. Nam arida scintillam quoque fo-
rent usque in incendium. At qui nihil est, ait, tam difficile & Lib. 2. de Ira
arduum, quod non humana mens vineat, nullūq. sunt tam
irā & sui iuris affectus, ut non disciplina perdometur.
Quodcumque imperaverit animus, obtinuit. Quantum
ro est, effugere maximum malum, e. 12. Nam, & cum illi ra-
tim levitatem, crudelitatem, furorem, & alios comites ejus
fletus

XII. PRÆDESTINATIONIS

S I G N V M.

S I M B O L V M X I I.

CITHARA, quâ exprimitur *Moderatio affectuum*,
seu, *victoria temptationum*. *Qui Christi sunt, carnem*
suam crucifixerunt cum virtus & concupiscentia suis, liberè clam-
at *Paulus. Eleganter Bernardus de Christo nos ad*
se invitante: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, ac
si dicat: qui me desiderat, se despiciat; & qui vult facere vo-
luntatem meam, disicit frangere suam. Quod autem pu-
gnantem fatigat, vincentem coronat. Et hoc est lu-
crai vitam, quotidie sibi fulique affectibus mori. Ubi
affectus vivunt, ibi aut cœca, aut mortua est ratio. Ideo
sanctissimus David: *Revela oculos meos & considerabo mi-*
rabilia de lege tua. Scio Domine in lege tua magna &
sublimia secreta contineri, sed ego homo sum, carne
pressus, & variis affectibus obnoxius; nec ignoro,
quanta sit vis illorum qui mentem meam turbant, &
excavant: tunc igitur pietatis fit aperte oculos meos,
& offulam ab affectibus caliginem dispellere. Verè de
affectibus Seneca: Facilius est initia corum prohibere, quam
imperium regere. Nam sicut in præcepis dato corpori
nullum sibi arbitrium est, nec resistere dejectum pos-
test, sed omne consilium irrevocabilis precipitat
abscidit: Ita animus si iniram, amorem, alijsque affec-
tus se prosequitur, non facile reprimet imperium; ra-
piet illum ad imum vitorum proclivis natura. Opti-
mum igitur ipsiis repugnare feminibus, cuiuscunq[ue] demum malignioris affectus. In confinibus arcendus D
est hostis, nam ubi poris se intulerit, modum à ca-
ptivis non accipiet. O quanto meliorest patiens viro for-
ti, & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium!

Vod Romanus hic sapiens dixit, de ira, idem hoc
de notissimis furiis Superbia & Invidia, idem
nequissimis fotoribus Luxuria & Gulâ, deque omni
sororum affectuum exercitu dicendum: Quantum
hac mala maxima effugere, & ad beatam tranquili-
atem, & quandam quasi harmoniam, ac omnium cu-
litatum concordiam, animum componere? Beatus Beatus est
ille, qui tanto minorem affectibus libertatem in ^{naturam} domi-
get, quando minus ipse vult servire virtutis: & ut ratio-
nem stabiliter sceperit, circum statur affectibus.
tritemes damnavi, certas habent, tametli breves
horum ferias, subinde sua membris est quies: qui af-
fibus serviunt, quieto nunquam vivunt animo: ut
ex alio cogitationum tumultu nascitur: Serviciet ^{Fier.c.16.}
aliens die ac nocte, qui non dabunt vobis requiem. Id ^{2.13.}
Ecclesiasticus: Post concupiscentias, inquit, tuas non ^{Ecccl.i.18.}
v.30. Equus refractarius fratre coercendus; defes, calca-
tus urgendas. Idem affectibus faciendum, quorum
nos impellendo, plerisque retinendo melius regas.

Augustinus: Beati pacifici, inquit, in scriptis, qui omnibus animi motus componunt & rationes subiectunt: beati qui carnis concupiscentias edomit, regnum sunt Dei, in quo nihil non ordine agitur, in quo mens imperat, non reluctantibus famulis, corporis sensibus. Hæc illa pax ab Angelis, nascente Christo, proclamata, sed ea non nisi per arma & pugnas obtinetur. Cur enim Deus inter bellicos tubæ clangores Mosis legem in manus tradidit? num mitior & suavior multe, religioni Ecclesiastice, quo lex spectabat, non fuisse convenientior, castis tuba quam templis est aptior? Et nos, mihi Christi

Signum XII. Prædestinationis.

Rom. 8.
v. 13.

Non enim
miserior
seruitus
quam suis
servire af-
fectibus.

Lib. 2. de 14-
eob & Vtia
beata.

Sen. epist.
47.

Malus tot
domino-
rum ser-
vus
est quot
victiorum.

47.

Lib. 4. in 1.

Reg. c. 4.

Daniel. c. 13.

v. 36.

Libido est
flagran-
tior febre.

36.

Pecunia
fames
ad omne
secula
egregium
calcar est.

Tob. c. 3.

v. 16.

Ne dum
parcimus,
in nos
ipos ar-
memus.

36.

S. III.

I. Reg. c. 15.

v. 8. 9.

Affectus

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

36.

De paucitate Prædestin.

287

meritis, vel his premium, vel supplicium illis decrevit, ut rectissime dixerit D. Prosper: Non ex eo necessitatem pereundi haberunt, quia prædestinati non sunt; sed ideo prædestinati non sunt, quia tales futuri ex voluntariâ prævaricatione proficiuntur.

Confentit Augustinus: Non odit Deus Eſau hominem, sed Eſau peccatorem. Nihil enim in homine, Deus alius odit, nisi peccata. Idem Solum, ait, peccatum vian obstruit ad colum. Omnes quidem metam ad unam properamus, sed heu quām diversis semitis & inus, & currimus, & perimus! Arcavia Vita; mollis, roſca, & lata perditionis: asperitas montium illic, hic vallum de-

clivia. Facilius deſcenſus Averni. Clamat Verita; mones & adhortator; intrare per angustum portam, quia lata porta & ſpatioſa via eſt, qua ducit ad perditionem, & MVLTI ſunt qui intrant per eam: quām angusta porta & arcta via eſt qua ducit ad vitam, & PAVCI ſunt qui inveniunt eam!

Idem de nō ingerit: Contendit intrare per angustum portam, quia multi, dico vobis, querent intrare, & non poterunt. Verē an-

gusta hēc eſt ſemita, quā non nūl uni & fine comite li-

cet incedere. Unusquisque noſtrā pro ſe reddet rationem Deo: unusquisque omnis ſuum portabit: unusquisque propriam mercadon accipiet ſecundum ſuum laborem.

Et hoc eft quod ingemſcens Christus: MVLTI ſunt, inquit, vocati, PAV-

CI verò eleſti. Hoc unicū verbum PAVCI, velut hor-

tendum & inauditu tonitu, magnam orbis partem

é uitiorum veterino excitavit: ex urbibus in antra atque

Verbo horridas foſitudines non paucos expulit, & quot cen-

Pavci mol- tēa Martyrū millia in cataſtas & equuleos, in rotas

et vi- atque rogoſ, in cruceſ & bestiarū fauceſ, in armatas

tiorum ve- tortorum manus egit? vox una erat illorum omnium:

Moribonis facile eft, modò demum vivere liceat, in-

ter PAVCI illos ELECTOS: ludat gladius jugulis no-

ſtri, modò PAVCI illis ſed BEATIS annuntemur.

Et quis eorum non auſt dicere? Si unus ego vel cen-

tum crucis veſtire poſſim, non abnuam: ſi unus ego

poſſim vel centum cerviceſ ſecuri porrige, nullam

ſubrahā: centes mori, joces mihi erit, tormenta

pro fomentis habebo, modò ad illam PAVCORVM

in paradiſo ſocietatem admittar. Hinc illa Ignati mar-

tyris generofiffima vox: Igitur, crux, beſtie, tota in me tor-

menta diaboli veniant, tantum ut Christo fuerit. Hoc idem

ore Christi miſum tonitru, hac cādēm vocula PAV-

CI, tot impura vita homines ē viridanib⁹ luxurie

pratis, in domum lucēs & penitentiæ compedit; fa-

tuis illis viſum eft inter paucos ſervari, quām cum plu-

rimis perire, non enim miñus perit qui perit in turbā.

Et haec ſalvandorum paucitas omni ayo propofit⁹ no-

bis in cauēlam. De hac ipsā iuſtitia p̄taco Noē (ſic

appellatur a Petro Apoſtolo) centen annis & amplius

populuſ.

1. P. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 116

Hier. c. 6. quæstus hanc proborum paucitatem defens: Circuite,
v. 28. inquit, vias Hierusalem & considerate, & quare in plateis
eius, an inventis virum facientem iudicium, & querentem fa-
dem as & ferrum, universi corrupti sunt. Non divites tan-
tum, sed quod miseris, pauperes quoque superbirc-
scum & lacivire, iamque etiam pauperes didicit cum
vitiiis habere amicitiam: universi corrupti sunt, as &
ferrum, argentum & stannum. Et ut malum originem ex-
ploraret propheta: Attendi, ait, & auscultavi, nemo quod
bonum est loquuntur, (nimis verum nostro hoc avo) nullus
est qui agat penitentiam super peccato suo, & cens, quid fecit
omnes conversi sunt ad cursum, quasi equus imperu valens in
Hier. c. 23. prælum. Væ terra, væ hominibus, adulteris repleta est ter-
v. 10. ra. Michæla xquæ lamentatur hanc virtutis orbitatem:
Mich. 7. v. 1. Væ mihi, ait, non est botrus ad comedendum: perit sanctus de-
C. 2. terræ, & rectus in hominibus non est. Davidi hac confide-
ranti, exundantes lacrymæ oculi, ad instar fonticuló-
Pf. 13. v. 2. rum cooperunt fluere: Deus, inquit, de celo respexit super
& Pf. 52. filios hominum, ut videat, si est intelligens aut requirens Deum.
v. 3. & 4. Omnes declinaverunt, simul iniuste facti sunt, non est qui sa-
ciat bonum, non est usque ad unum. Consideret qui lacry-
mabilem hujus ævi statum, variamque morum corrui-
ptelam, & cum regio vate fentur, diceturque reddisse Noë
Matt. c. 24. mi tempora, aut humiliam illis, Nam, sicut erant ante di-
v. 18. & 19. luxuriam comedentes & bibentes, & nuptias tradentes, usque ad
tempus iudicij, sic erunt postea, & non comparabuntur do-

v. 38. & 39. lūrūm comedentes & bībentes, & nūptiū traesent, usq[ue] eum diem quo intrav[er] Noē in arcā, & non cognoverant domi-
num venit diluvium & rūlis omnes. Ita & nūc virtus ubi-
que terrarum aut exultat, aut ubi admittitur, non habet
tationis lege ut inquiliua, sed hospitiū gratia ut pere-
grina recipitur, non nimis dū retineenda. At virtutē am-
plissimū iuris & dominii, regna sua non amplius nimis
rat; latè nimis gloriā dominatur. Palliata in iustitia, oculati simili-
invidia res suas audacter hic agunt; & multe quā ad
daciſſimē, exosum celo viciū, spacieſſima luxuria. Sā
demum proborum numerus ad paucos redigitur, q[uod]
ad improborum myriadas collatūs, Biantis dictū
confirmat: Rari boni, pravi plurimi. Huic accedens Ar-
brosius. In comparatione inquit, reproborum exigua est tu-
ba electorum. Nam ubique multitudine peccantium, ul-
que turba percutientium. Verēlūgent via Sion, at ride-
femītē Babylon. Profectō, li qui mentis oculos
viam quæ precipiat ad inferos imminet, intendant, a-
vertet eam tam esse viatoribus frequenter & ce-
brem, ut aliud alium impellat ac trudat garioſā co-
bressione. Ita cuncti ad gehennā flammas, velut ad
ptias alterius exemplis properant. Non pronun-
tiantimur ad vitia, sed praecep̄s. Ad virtutē vin-
cit ardua, sed viatores hic pauci, & ferē ignoti. Pra-
go lucu commonens Isaias: Hac erunt, inquit, in m-
terra, in medio populoru[m], quonodo si p[ro]cuca olive que ren-
ferunt, excoriarunt ex olā, & racemis, cùm fuerit finita
dēmia. Hoc vaticinio, bonorum raritas, racemulus
olivis paucilis, qua post copiosam olivitatem &
demiam pauperibus in frādam relinquentur, im-
porum vero copia abundantū uavarū & olivarum
geti conferni potest. Non est enim veritas, inquit Olea,
non est misericordia, & non est scientia Dei in terra. Ma-
tētum, & mendacium, & homicidium, & fartum, & ad-
riū inundaverunt, & sanguis sanguinem teigit. Ne
quān aperte proborum paucitatem Propheta de-
raverunt.

Post Propheteratum lacrymas, eandem hanc beatitudinem paucitatem, in lege novâ deplorant Apostol, Epist. I. c. 5. Joanne affirmante: *Mundus totus in maligno positus est.* Petrus querit: *Si iustus vix salvabitur, peccator & impius ubi parebunt?* Paulus luget: *Omnis qua sua sunt queritur, non que sunt Christi.* Hoc ipsum sapientia reperit. Christus ipse: *Regnum celorum, inquit, vim patitur, & violentia rapunt illum.* Nec interim minari definit. *Vt yobis dicitibus, quia habetis consolationem vestram: Vt yobis qui saturati esitis, quia esurieritis: Vt yobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis.* Epist. I. c. 5. v. 19. Epist. I. c. 4. v. 18. Ad Phil. 2. v. 21. Matth. XI. v. 12. Luc. 6. v. 24. c. 25.

A Nec auribus tantum quæ audiant, sed & oculis quæ videant, opponit. B. Luca narrante, pars boni seminis in Lue. c. 8. faxa jactur exicca, pars alia in duros & vespes ^{v. 12.} spargitur suffocata; pars etiam in viam abicitur conculcata, quarta pars dunat terram bonam sortitur. Sic è decem leprosis jam curatis, unicus regressus agit gratias. Invitati ad lautissimam cenam, ^{v. 13.} cuperunt simul Lue. c. 14. omnes excusare. Motâ pñscia è tot morbiis unicus fana- ^{v. 18.} tur. Unicus Nicodemus inter Hebreos senatores, libe- ^{v. 19.} riùs paulò pro Christo loquitur. E tòt divitibus & ava- ^{v. 20.} ris Hierichonitinis civibus, è tot scilicet onustis came- ^{v. 21.} lis, unicus Zacheus depositâ gibbi sarcinâ (sic Beda lo- ^{v. 22.} quitur) hoc est, opum onere relicto & per angulum portam ingressus, rem iniustè parram restituit. È telo- ^{v. 23.} nio unicus Matthæus, unica Magdalena è profibulo ad vita innocientiam narrantur transtulisse. Paulus ante Phi- ^{v. 24.} lippos urbem Macedoniae, concionatur; auditores mul- ^{v. 25.} ti, factores ferè nulli; uni Lydie Christiana lex placet. ^{v. 26.} Idem Paulus Athenis in curia de Christo disserit: audi- ^{v. 27.} tores non tantum multi, sed & docti, multi etiam irri- ^{v. 28.} fores, qui tamen Paulo crederet, non fuit nisi Diony- ^{v. 29.} sius & Damaris. In celeberrimo septuaginta duorum ^{v. 30.} concilio, vix unus aut alter reperti, qui Christi sanguinem non sicutirent. Sic ante crucem Domini, spectato- ^{v. 31.} res multi, amatores crucis aut imitatores pauci. Sie & hodie coniunctiones multe, mutationes morum rara: tan- ^{v. 32.} guntur virtus, non extinguiuntur; notari se vix ferunt, ne- ^{v. 33.} dum eradicari: MVLTI vocati, PAVCIELECTI, chen PAV- ^{v. 34.} C1. Ad fidem, inquit Gregorius, multi veniunt, sed ad celesti, regnum pauci perdiciuntur. Nimirum in area plu palea- ^{v. 35.} rum est quām tritici, plura sunt arborum folia quām fructus: multi in vite pampini, pauca uva; multe in ro- ^{v. 36.} setis spine, pauca rota; multi ubique frlices, pauca gem- ^{v. 37.} mæ; sic & numerus eorum quis divina providentia ad beatitudinem proveret, ad improborum multitudinem collatus est exiguis. Quà verè vaticinatus est Hieremias: Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogno- ^{v. 38.} ter corde. Qui corde scilicet, corde recognitet: nimis volun- ^{v. 39.} tes sunt cogitationes nostræ, nec bono honestoque af- ^{v. 40.} figi se diu patiuntur: quā luber expartiantur. Hinc ex- ^{v. 41.} giugis gehennæ metus aut nullus, hinc frigidum celi de- ^{v. 42.} fidemini aut inconsitans. In Christianos etiam haec cadit ^{v. 43.} accusatio: Pro nibilo habuerunt terram desiderabilem. Quid ^{v. 44.} cœlo desiderabilius? sed quia cogitationes nostræ, ra- ^{v. 45.} rò illuc commaneat, hoc etiam beatorum regnum, ut rem ignotam fatidimus, aut certè frigidissimum apperi- ^{v. 46.} mus. Et hinc spes & vires crescunt tararo giganti Be- ^{v. 47.} hemoth, uti de Job: Ecce absborbit fluvium, & non mi- ^{v. 48.} rabitur, & habet fiduciam quod Jordani influat in os eius. Ideo idem iste patientissimus virorum: Verebas, inquit, ^{v. 49.} omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti: Om- ^{v. 50.} fiunt, dum inexorabilis Dei iustitiam cogito. Erhoc ^{v. 51.} est quod notus ille Hilarion (de quo Hieronymus in ^{v. 52.} morte trepidat, & jam jam tribunali judicis Christi fi- ^{v. 53.} stendus, paver. Modicus adhuc calot tepebat in ejus corpore, nec præter sensum quidquam vivi hominis fu- ^{v. 54.} pererat, & tamen apertis oculis loquebatur: Egedete, ^{v. 55.} quid times? egredere anima mea, quid dubitas? septua- ^{v. 56.} ginta prope annis servisti Christo, & mortem times? non tam mortem timuit animus, quām imminentis fibi ^{v. 57.} judicium expavit. Ita nunc mei Christiani, & dum fan- ^{v. 58.} etissimi viri de salute suâ trepidant, vos secure delitiam- ^{v. 59.} ni, auri argenteique accervos struite, alterni invide morti- ^{v. 60.} fibus volet lacerate, & consumite; honorum vena- ^{v. 61.} tiones & gloriarum auctoritas instituite; indulgere, genio ^{v. 62.} hilariter: Celum celi domino terram autem dedit filii homi- ^{v. 63.} num, hic etiæ cives: sit tua libertas oculus, sit & cogita- ^{v. 64.} tionebus, sit omnibus affectibus: excurrant ii quo vo- ^{v. 65.} lunt; quidquid lubet, licere vobis credite, nullam cor- ^{v. 66.} pori voluptatem negate; curate, ut vobis hic bene fit & ^{v. 67.} suave;

De paucitate Prædestin.

289

saave: Ambulare in viis cordis veltri, & in intuitu oculorum veltronum, & scire quod pro omnibus his adducet nos Deus in judicium. Et quamvis annis multis vixerit homo, & in his omnibus letatus fuerit, meminisse debet tenebroſi temporis, & dierum multorum, qui cum venerint, vanitatis arguentur præterita. Ergo potius fatigite, ut per bona opera, certam vestram vocacionem & electionem faciatis. Divine Prædestinationis signa que sint, audistis. 1. Non amici tantum, sed & inimici sunt amandi. 2. Sublevandi pauperes, non argenteā tantum manū, sed & pleno misericordia affectū. 3. Aversa omnia sic toleranda sunt, ut Dei voluntas, in his etiam laudetur, & patientia continuetur. 4. Fortunæ bona p̄r̄ celo nūli facienda. 5. & 6. Admonitiones autem five interiores Dei, five hominum exteriores parum est ei exaudire, qui obediens detrectat. 7. Porro prioris vita delicta sic defelta fuit, ne novis identidem cumulenentur. 8. Neque ullus placere se p̄t̄ Deo, qui sibi nondum displacebit. 9. Nec Christum à se amari credit, qui in se Christi presentiam non amat. 10. Affectibus vitiosis, principio præfertim, fortiter obſtendunt, nam h̄c esse potest, quicquid voler, Imperator. 11. Sic denique voluntas in bono firmabitur, alioqui semper vacillatura. 12. Sic & mors cō minus erit formidini, quō sepius fuerit objecta meditationi: non invitū morietur, qui se moritorum quotidiē & serio cogitaverit. Et h̄c via est ad illam sine morte vitam. Statu nūne quicquid conscientiam interrogat, num h̄c prædestinationis signa in se obſervarit, unde sperare possit, se vii proborum que ad celum dicunt, non errare. Via peccantium complanata lapidib⁹, & in fine illorum inferi & tembra. Et tamen hac sub initio facilis, plana & amena via, denifissimum agmen ita confertim ruit ad interitus, ut vel oculi teat. Itari cupiant, verisimile à Christo dictum esse: Lata porta & spaciovia est, que ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Multi, mulri. Complurium scriptis tunc, con. 2. patratur, anachoretæ per ecclasiā vias animas, dense ad Nives. B. Verg. viii. instar aut pluviae ad inferos delabi: adeo ut dampnati manes (narrat id Lulanus orator) non immerit id h̄b. iii. 24. querere possint: nunquid mundus ut antea perseverat? cap. 9. 6. tot enim animæ in hunc locum tormentorum veniunt, h̄b. Plat. ut vix credibile, tot homines in mundo esse posse.

Sanctus Vincentius Ferrarius Valentinus, è Sancti Dominici familiâ religiosissimus, & verè igneus ecclesiæ deinceps de paucitate prædestinationis publicè pro figura diffiserit, diuque confirmavit celebri exemplo. Tanti auctoris verba murare religioni duximus; ea fit deliter adnumerata, h̄c sunt: Antequam Christus veniret in hunc mundum in humanā carne, transierunt ultra quinque millia annorum, & totus mundus damnabatur, exceptis paucis de populo Israël, qui ibant ad limbum sanctorum patrum. Item, tempore legis Moysi, cognitare quod infantes mortui sunt absque circumcisio- ne. Sic modò tempore legis Christi, quod moriuntur absque baptismo, & de his nullus salvatur. Item, quod Jodei, quod Agareni, quod pagani & infideles. Item, quod mal Christiani, quia fides & baptismus cum bonâ fidei in vita salvat hominem, alias non. Quorū Christiani sunt, quod licet habeant fidem, tamen sunt superbi, avari, luxuriosi, & sic de aliis peccatis, &c. Nota h̄c de Archidiacono Lugdunensi, qui per quadraginta annos fuit in extremo magnâ pœnitentiâ, postquam resignavit sua beneficia, qui post morem apparuit Episcopo Lugdunensi, qui qualius ab eo ut diceret sibi aliquid de alio mundo, qui respondit, quod in die quā ipse obiit, moriui fuerunt in mundo triginta millia, de quibus solū quinque fuerunt salvati, scilicet ipse, & beatus Bernar-

A dus, qui etiam illa die obierat, qui statim sine purgatorio ascenderat ad paradisum, & tres descenderunt ad purgatorium; ali quidem descenderunt ad infernum. Propterea dicit Christus: Intrate per angustam portam. Angusta porta, paradisi, Voluntas Dei est. Ad istam iuniorum oportet se refringere, qui paradisum vult intrare. Lata porta est, Voluntas propria. Via spatiofa inferni, conformatio mundanal, bene comedere, bene bibere, luxuriari, delecati, vindicare se de injuriis &c. Pauci sunt electi: Hæc cohortatio beati Vincentii, cui alium addimus Evangelicum oratorem.

Bertoldum memorant è D. Francisci familiâ, disertum aeo suo per Germaniam concionatorem, cum pro fugacitu certum quoddam vitium gravissimis verbis insectaretur, feminam ejus sibi conciam, tantis animi doloribus hautam, ut in mediâ circumstantis populi coronâ, velut examinis repente corruerit, mox tamen ad populi preces redierit ad se, recensuetique quæ ad Dei tribunal vidisset, illud cum primis: Adducta illuc sexaginta millia, vario mortis genere defunctorum, ex omnī gente, Christianis, Barbaricisque, ac tres dumtaxat animas ex ingenti hoc numero ad brevius supplicium relegatas, ceteras ignibus addicetas aeternis. O verè MVLTI qui intrant per eam, per latam & spatiofam viam perditionis! hoc sensu Christi, Joannes Chrysostomus aufus est scribere & dicere: Multo sunt plures gehennam ingredientes, sed maius est Dei regnum, licet habeat paucos. Et: Quot esse putatis in civitate nostrâ? qui salvi stant? infestum quidem est quod dicturus sum, dicam tamen: Non possunt in tot millibus centum inveniri qui salventur: quin & de his dubito. Quantum enim in juvenibus quæso malitia? quantum in senibus torpor? &c. Hæc Chrysostomus, vir prudentissimus & sanctissimus, Ecclesiæ doctor, lumen orbis; idq̄ dixit de Antiochia urbe longè populosissimâ, idq̄ eo tempore quo primavæ Ecclesiæ spiritus nondum intepuerat.

C Quid jam miretur, Paulum adeo sollicitum monere: Ad Phil. 1. 21. Cum metu & tremore vestram salutem operamini; quando vers. 12. Christus ipse tam aperte premonit: Contendite intrare Luc. cap. 13. per angustam portam. Contendite, clamat V. 21. 24. &c. remittit, non ve-

nitur: vigilansim conatu opus est, & qui velit difficultates quascumque perfringere. Nisi enim mentis intentio ferreat, ait ex Gregorio Beda, & vim sibi insigni- Lib. 11. mor- ter homo faciat, facile gradum revocat, haud valens c. 2. 6. in nov. exempl. portæ angustias pertransire, p̄t̄ eā quam patitur effrænum carnis concupiscentiarum effusione: ut prætem tentationes perfectionesque, quos dæmon & mundus iis movent, qui portam hanc trahere conantur. Et ut remiges adverbi flumen scapham impellentes, omni quo possunt conatu remis incumbunt: sic qui contra tot hostium insultus animam ad calum impellunt, rato peccatoris annū virtuti incumbere, impietumque impetu majori vincere necesse est; si nolint, anima perinde ut scapha, vī fluminis in errore irreparabilem abripietur. Erigilate itaque justi, & nolite peccare. 1. Cor. 6. 15. Is autem vigilare censendum est, qui sic semper & ubique vers. 34. vivit, ut unamquamque lucem tanquam ultimam & non redditur consummat: qui in omni cogitat & facit sic suam obſervat conscientiam, quasi hodie moriturus. Faciamus ergo dum possumus, quod fecisse vellemus, cū non amplius poterimus. Quia seminaverit ho- Gal. cap. 6. mo, hec & metet: quoniam qui seminat in carne suā, de carne vers. 8. & metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam eternam.

F I N I S.

Tom. I.

Bb

HORO-